

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Bestuurskundige Berichten december 2008: Identitycrisis

Weij, R. van der; Hekert, J.; Libgott, R.; Roos, A. de; Tang, S.; Wagenaar, L.

Citation

Weij, R. van der, Hekert, J., Libgott, R., Roos, A. de, Tang, S., & Wagenaar, L. (Eds.). (2008). Bestuurskundige Berichten december 2008: Identitycrisis. *Bestuurskundige Berichten*, 23(4). Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3211741>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3211741>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

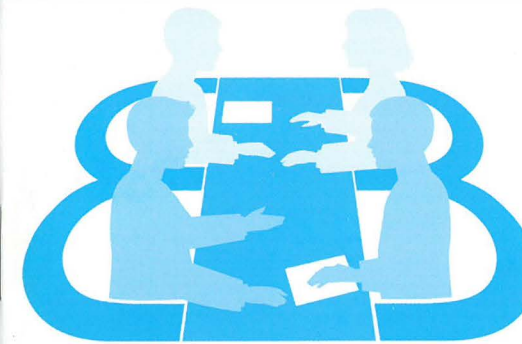
TE 6580

Ann Rasmussen

KB

Nieuwe Bestuurskunde;
Nieuwe Overheid

US Elections
2008

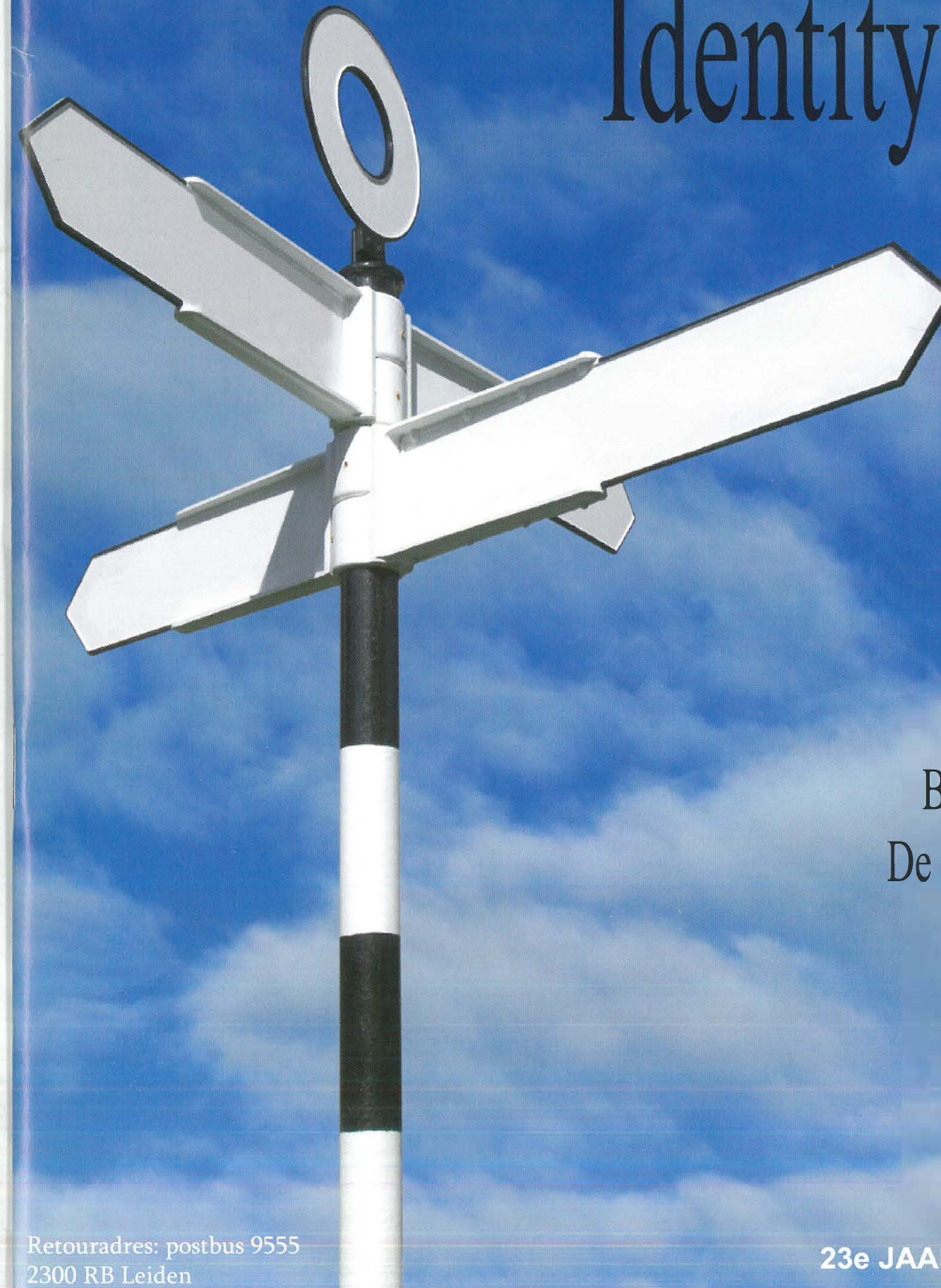

Bestuurskundige *Berichten.*

TNT Post
Port betaald

Semi-wetenschappelijk magazine van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden

Identitycrisis

Met in deze editie:
Bestuurskunde vs. Bedrijfskunde
De toekomst van de Bestuurskunde
Hulp bij de Masterkeuze
De week van...
Fotocollage

Retouradres: postbus 9555
2300 RB Leiden

23e JAARGANG - NUMMER 1 - December 2008

Young Interim Professional Ben jij onze volgende YIP-trainee?

Doxis als dienstverlener helpt organisaties aan toegankelijke en optimaal beheersbare informatie. Wij zijn Beste Partner voor onze relaties; blinken uit in ons vak informatiemanagement en worden herkend én erkend door relaties en medewerkers. Doxis is een zelfstandig onderdeel van Ernst & Young en werkt met circa 170 medewerkers voor gevarieerde opdrachtgevers in heel Nederland.

Young Interim Professionals: net afgestudeerde HBO'ers en academici die zich in een opleidingstraject van één jaar ontwikkelen tot deskundigen op het gebied van informatieontsluiting en informatiemanagement.

Wat we bieden is een training on the job, in combinatie met structurele opleidingsdagen gedurende het jaar. Met collega's ga je de informatievoorziening bij klanten structureren en organiseren. Je voert lopende opdrachten uit en signaleert kansen op verbetering. De inhoudelijke begeleiding - zowel van ons, als van de klant - is dik in orde. Inherent aan dit werk is dat je snel verantwoordelijkheid krijgt, of beter: moet nemen. Wat we bieden is een marktconform salaris en uitstekende arbeidsvoorwaarden, waaronder een premievrij pensioen. Je krijgt een uitdagende baan in een inspirerende werksfeer, de ideale omgeving om een schat aan werkervaring op te doen. Vanwege de modulaire opbouw van het traineeship, is het mogelijk om gedurende het hele jaar in te stromen.

Jouw mogelijkheden bij Doxis? Kijk naar het totale aanbod aan vacatures op www.doxis.nl en klik op 'vacatures'. Je kunt ook je CV met korte motivatie mailen naar recruitment@doxis.nl. Voor meer informatie over de functie kun je terecht bij Beatrijs van Rijckevorsel of Linda de Meester: (070) 317 71 72.

Voorsprong door informatie
>> www.doxis.nl

DOXIS
INFORMATIEMANAGERS

Colofon

Bestuurskundige Berichten

Semi-wetenschappelijk magazine van de
Bestuurskundige Interfacultaire vereniging
Leiden

Postbus 9555, 2300 RB Leiden

Tel. 071-5273696

Fax 071-5273979

E-mail: bil@bilboard.nl

www.BILboard.nl

Jaargang 23, nummer 1 - december 2008

Hoofredactie:

Roel van der Weij

Eindredactie:

Roel van der Weij

Redactie:

Jasper Hekert, Ruben Libgott, Annemieke de Roos,
Stephanie Tang, Leontine Wagenaar

Lay-out:

Roel van der Weij

Aan deze editie werkten mee:

Meike Arets, Janelle Bade, Lisa Blanken, Thijs
de Bruijn, Tom Degen, Peter Kasbergen Tycho
Laan, Drew Mann, Jessie Post, Aiko de Raaf, Anne
Rasmussen, dr. Sandra Resodihardjo, Pedro Roco, Ad
Schoonderwoerd, Joanneke Vernooij, Mathijs van de
Waardt

Advertenties:

Robbert Smakman, 071-5273696

Redactieraad:

Dr. F.M. van der Meer

Prof. dr. M.R. Rutgers

Oplage:

800 exemplaren

Abonnementen:

Leden van de B.I.L. ontvangen Bestuurskundige
Berichten gratis thuis. Voor niet leden kost een
abonnement €11,35 per jaar. Dit dient te worden
voldaan op bankrekening 56.65.22.357 t.n.v. de
B.I.L. te Leiden o.v.v. abonnement B.B.

Bestuurskundige Berichten is een uitgave van de
Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden
(B.I.L.) en verschijnt viermaal per jaar. Het is niet
toegestaan zonder toestemming van de redactie op
enigerlei wijze het geheel of delen van dit nummer
te reproduceren. Waar redacteurs op persoonlijke
titel hun mening geven is dit niet noodzakelijkerwijs
die van de gehele redactie. De redactie behoudt het
recht voor stukken in te korten, te wijzigen dan wel
niet te plaatsen.

Druk:

Drukkerij Karstens Leiden

ISSN 0920-5772

Copyright 2008 B.I.L.

Wij zien uw correspondentie gaarne tegemoet!

Waarde lezer,

Voor u ligt de jongste editie van de Bestuurskundige
Berichten. De tweede editie dit collegejaar en de eerste
van mijn hand. Hoewel mijn bestuursjaar als secretaris
al was begonnen, is mijn jaar als hoofredacteur nu ook
echt van start gegaan. De functie van secretaris wordt
vaak in één zucht genoemd met de functie Commissaris
Bestuurskundige Berichten, maar persoonlijk heb ik nog
een beetje het gevoel dat ik mezelf twee identiteiten aan
moet meten. Van een echte identiteitscrisis, wat deze
editie het centrale thema is, hoef ik gelukkig nog niet te
spreken.

De bestuurskunde, als jonge, wellicht nog zoekende
studie, krijgt ook te maken met identiteitsproblemen.
Wat is de toekomst van de bestuurskunde? Lijken
we niet teveel op onze zusterstudies politicologie of
bedrijfskunde? Hebben buitenstaanders wel een goed
beeld van de bestuurskunde? Dit zijn de vragen waar
studenten, wetenschappers en professionals een antwoord
op trachten te geven. In deze Bestuurskundige Berichten
wordt hiermee een begin gemaakt.

Naast de thema-inhoudelijke artikelen kan men het
vertrouwde verenigings- en alumnikatern, alsmede
'De week van...' en de uitneembare fotopagina ook
terugvinden in deze editie. Dit om de identiteit van
de Bestuurskundige Berichten, ondanks een nieuwe
hoofredacteur aan het roer, toch niet helemaal
onherkenbaar te maken.

Ik wil alle lezers alvast fijne feestdagen toewensen
en een gezond 2009! Dat er nog vele edities van de
Bestuurskundige Berichten op jullie deurmat mogen
vallen en jullie deze met veel plezier mogen lezen.

Veel leesplezier toegewenst!

Met vriendelijke groet,

Roel van der Weij
Hoofredacteur

Deze keer in Bestuurskundige Berichten:

6		Bestuurskunde versus Bedrijfskunde
10	Minnowbrook III <i>The Future of PUBLIC ADMINISTRATION, PUBLIC</i>	The Future of Public Administration
12	CHARLES DEN TEX	Identiteitsroof
14		The road to the MSc
17		Alumnikatern: Interview Aiko de Raaf
20		Fotocollage
22		De 'nieuwe' bestuurskunde
25	YES WE CAN.	De Opleidingscommissie - Yes we can!
26		Van negen tot Vijf
30	 Kafé Kasbergen	Column: Veiligheid
31		De week van... Tycho Laan
32		US Elections
34		Interview: Janelle Bade
36		Verenigingskatern

Identitycrisis

Changing society the way we want

Bestuurskunde versus bedrijfskunde?

Door Jasper Hekert

Op het eerste gezicht zijn voor de gemiddelde student de studies bestuurskunde en bedrijfskunde twee verschillende werelden. Dat dit wel meevalt, blijkt zodra we de krant openslaan. De problemen bij overheden en private organisaties zorgen voor genoeg discussie. Bestuurders staan in de moderne maatschappij bloot aan veel publiciteit, en moeten bij schandalen vaak als eerste het veld ruimen. De laatste jaren is het gebied tussen de bestuurskunde en bedrijfskunde dus steeds vager geworden. In hoeverre is er een overeenkomst tussen deze twee studies? Verschillen zij werkelijk zoveel van elkaar als we allemaal denken?

Naast hybride organisaties en Zelfstandige Bestuursorganen (ZBO's) is er een belangrijke rol weggelegd voor het maatschappelijke middenveld. Ook grijpt de overheid in bij financiële crises en menig topambtenaar bekleedt vroeg of laat een functie bij een grote onderneming. Voor topbestuurders lijkt het dus allemaal weinig uit te maken. Ook studenten komen uit een gelijkgestemde achterban. Uit een artikel van het regionale dagblad 'De Gelderlander' van 27 augustus 2008 wordt een onderzoek van de Nijmeegse cultuurpsycholoog Maarten Prins van begin jaren negentig aangehaald. Nog steeds blijken studenten op basis van het type dat ze zijn een keuze te maken voor hun studie. Opmerkelijk is dat de studenten die kiezen voor rechten, bedrijfs- of bestuurskunde volgens het onderzoek van Prins¹ uit dezelfde cluster komen en over ongeveer dezelfde eigenschappen beschikken. De groepen waaruit de studenten komen is dus blijkbaar niet zo groot wanneer zij een keuze maken voor de studie bedrijfskunde of bestuurskunde.

Bedrijfskunde versus Bestuurskunde
Het verschil tussen bestuurskunde en

bedrijfskunde zit hem in een bepaalde nuance die vanuit de bedrijfskunde gemaakt wordt. Bedrijfskunde is gericht op "functies in of ten dienste van het bestuur of het beheer van bedrijven danwel organisaties"². Bedrijfskunde heeft als voornaamste werkterrein de managementproblematiek, en men onderkent, beschrijft en analyseert bedrijfskundige vraagstukken. Naast deze analyse worden ook beleidsadviezen gegeven.

"Is een bestuurskundige een waardeloze bedrijfskundige? Of vice versa?"

Om in deze situatie te kunnen werken is een multidisciplinaire benadering vereist met kennis van sociaal-wetenschappelijke, bedrijfseconomische, juridische, psychologische en technische componenten. Volgens de Grote Winkler Prins³ is bestuurskunde "de discipline die zich bezig houdt met de bestudering van de inhoud van collectieve beslissingen en de wijze waarop deze beslissingen in een samenleving zijn georganiseerd." Bestuurskunde is van huis uit een

multidisciplinaire studie. Elementen van de economie, politicologie (waaronder beleidswetenschap), rechtswetenschappen en sociologie komen er in terug. Het analyseren van complexe maatschappelijke problemen vereist het vermogen van de bestuurskundige om vanuit verschillende visies het probleem te benaderen. Zijn beide studies nu werkelijk zo verschillend als zij op het eerste gezicht lijken? De typen studenten die kiezen voor deze studies zijn over het algemeen genomen niet zeer verschillend. Inhoudelijk zijn er ook voldoende overeenkomsten. Is een bestuurskundige een waardeloze bedrijfskundige? Of vice versa? Waar ligt precies het raakvlak tussen de bestuurskunde en bedrijfskunde? Graag wil ik laten zien dat er voor beiden een voordelige situatie ontstaat.

Historisch perspectief

Bestuurskunde als zelfstandige interdisciplinaire studie is een relatief jonge opleiding. De eerste zelfstandige studie bestuurskunde werd in 1976 aan de Technische Universiteit van Twente opgericht, als tweede volgde in 1984, als een samenwerking tussen de Rijksuniversiteit Leiden en de

Erasmus Universiteit Rotterdam. Het was een samenwerkingsverband waarbij Rotterdam de economische en politicologische zijde van de studie voor haar rekening nam en Leiden het juridische en sociologische deel. Eindjarentachtig viel de belangstelling voor de Sociale Wetenschappen als geheel terug⁴, maar niet onbelangrijk om te noemen is dat de belangstelling voor de studie Bedrijfskunde in Rotterdam an sich ook terugliep. Deze studie kende een numerus fixus, velen die uitgeloot waren voor bedrijfskunde gingen bestuurskunde studeren.

Bij het opleiden van bestuurskundigen gaat het in eerste instantie om het vormen van academici die een bijdrage leveren aan de kwaliteit van het openbaar bestuur en van governance in het publieke domein. Hiervoor moeten zij volgens Van der Meer⁵ over een aantal kerncompetenties beschikken. Bestuurskundige professionaliteit vergt onder meer kennis van theorieën en modellen ook het vermogen om deze te ontwikkelen, maar ook het ontwikkelen van inzicht in de stroperigheid (inertie) en verandering van het openbaar bestuur.

PROBLEEM

WAT is er aan de hand?

HOE kan ermee worden omgegaan?

HOE kan ernaar worden gekeken?

schematische weergave
probleembenadering

Denkraamdenken: filosofische benadering!?

Om complexe problemen doelmatig te kunnen analyseren, is er een benadering nodig die voortdurend benadrukt wat de eigen positie is en de implicaties hiervan. Het is van groot belang je steeds te realiseren vanuit waar je redeneert. Deze benadering, beter bekend als het zogenaamde 'denkraam' helpt om je beter te begrijpen waarom je zelf denkt zoals je denkt en handelt zoals je handelt. Daarnaast helpt het om te begrijpen over het hoe en waarom van anderen en hun handelen, ook helpt het bij het verwerven van inzicht in de doorwerking van verschillende perspectieven in beleids- en organisatieprocessen.⁶

Bij het analyseren van een probleem en het formuleren van een oplossing is het belangrijk om een aantal vragen te stellen:

-wat pleit voor en tegen deze diagnose en oplossingen?

-zijn deze oplossingen combineerbaar of moeten er keuzes gemaakt worden?

-zijn eerdere inzichten behulpzaam voor het probleembegrip en oplossing?

-leidt deze probleemverkenning tot nieuwe inzichten?⁴

Daarnaast zouden bestuurskundigen over het vermogen moeten beschikken om rondom een beleidsprobleem, maatschappelijke of organisatorische situatie, de actoren en hun patronen betreffende interactie en afhankelijkheid in kaart te brengen. Op deze manier zouden zij komen tot een overzicht dat een vertrekpunt zou kunnen zijn voor verdere analyse.³ Heel sec gezien vallen deze competenties voor een evenredig deel te scharen onder de zelfde kwaliteiten waarover een bedrijfskundige moet beschikken. Kennis van en inzicht in complexe, organisatorische of maatschappelijke problemen vergt een groot inlevingsvermogen van de analist, daar gelaten of deze bestuurskundige of bedrijfskundige is.

Lobby

Na deze vergelijking tussen de bestuurskunde en de bedrijfskunde wil ik de aandacht vestigen op de lobby, en dan met name op de kunst, of het vak zoals men wil, van het lobbyen.

Niet alleen in de dagelijkse wereld van het openbaar bestuur of het bedrijf waarin de beide specialisten werkzaam zijn, maar ook in de

situatie waarin de verschillende werelden elkaar treffen is kennis van zaken en de behendigheid van kunnende bewegeneendynamische en complexe situaties een vak apart. Veel organisaties, niet louter commerciële, maar steeds vaker ook overheden, en andere belangengroepen maken gebruik van lobbyisten om hun belangen op de kaart te zetten en te behartigen. Bij het lobbyen probeert men op informele wijze om formele gezagsdragers te beïnvloeden.⁷ Dat dit geen eenvoudige opdracht is moge duidelijk zijn. Lobbyen kan beschouwd worden als precisiewerk, als ware het 'political engineering'. In dit licht kan de lobbyist gezien worden als een maatschappelijk ingenieur, het Nederlandse woord voor 'engineer'. Het woord is afkomstig uit het Latijn, ingenium, dat onder meer vindingrijkheid, talent en verstand betekent. Een ingenieur ontwikkelt op wetenschappelijke grondslag oplossingen voor veelal technische problemen terwijl hij de wiskundige en technische beperkingen in ogenschouw neemt. In deze context is hij de schakel tussen de behoeften van de maatschappij en de commerciële toepassing. Sommigen beschouwen

Actoren en Factoren

De context waarin de lobbyist actief is, is dusdanig gecompliceerd dat een schematisch overzicht kan helpen bij het verwerven van inzicht. Actoren zijn in deze context de formele gezagsdragers danwel 'beïnvloedbaren', de factoren zijn de middelen die ter beschikking staan.

Actoren:	Factoren:
Brusselse instellingen	Procedures
Positiebekleder	Agenda's
Dienst	Conflicten
Commissie	Loyaliteiten
Groep	Koppelingen
Maatschappelijke actoren	Groepsvorming

dit dan ook als een link tussen kunst en wetenschap.²

Een lobbyist moet in de dynamische wereld waarin hij werkzaam is onderdelen en koppelingen selecteren en deze manipuleren (waardevrij benaderd) op een manier waarop deze het voor hem beoogde resultaat dichterbij brengen. Het lobbyspel is geen rationeel spel, het vergt voorbereiding, het zogenaamde 'huiswerk', maar ook denkwerk en geduld. Daarnaast moet men over voldoende inlevingsvermogen en intuïtie beschikken om het spel te

vier categorieën, te weten verlangen (willen), noodzaak (moeten), potentie (kunnen), en invitatie (mogen).

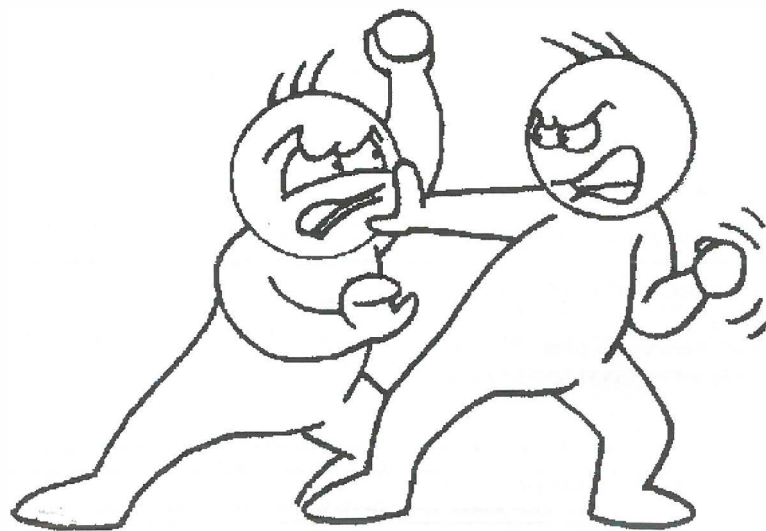
De lobbyist heeft als doel voor ogen om bij een overheid (de formele gezagsdrager) invloed uit te oefenen op eigenlijk drie concrete politieke producten; financiële allocaties, opdrachtverlening en wet- en regelgeving. Het vierde product waarnaar verlangd wordt is belangrijk voor het verkrijgen van invloed; institutionele privileges, waardoor de toegang tot de besluitvorming gemakkelijker wordt.

afgeleide hiervan. Via lobbygedrag streven zij ernaar om een probleem van hun organisatie opgelost te krijgen. Naast probleemoplossing zijn creatieve bedrijven er ook op uit om kansen te creëren en te pakken. In deze zin kunnen zij als een soort agendasetter functioneren (door het breed uitmeten van voor- en nadelen van bepaalde beleidsbeslissingen).

Particuliere lobby op nationaal niveau is zeldzaam, sporadisch worden leden van de Tweede Kamer of Provinciale Staten door individuen aangesproken. Lobbyen kan dan ook in deze context worden gezien als het managen van de publieke omgeving.

Crozier¹⁰, een Franse organisatie-socioloog, stelt op de eerste pagina van zijn boek 'Strategies for change' het volgende: "We will never succeed in changing society the way we want."

Lobbyen op nationaal niveau is praktisch gezien een activiteit van organisaties en rechtspersonen, of een

Bestuurskunde en Bedrijfskunde; vooral overeenkomsten of vooral verschillen?

spelen. Het daadwerkelijk aangaan van (informeel) contact kan gezien worden als het 'veldwerk', maar is nutteloos of zelfs schadelijk zonder de juiste voorbereiding.

Loep op Lobbyen

Lobbyisten investeren tijd, moeite, mankracht en andere (schaarse) middelen in hun poging tot het informeel bewerken van formele gezagsdragers. Een officiële verklaring voor het waarom bestaat echter niet. Diverse factoren bepalen de redenen en opties voor de lobbyist; een onderscheid tussen waarom en hoe is het meest elementair. Volgens Van Schendelen en Pauw (1998:13) zijn er in deze zin

Hij pleit voor een manier van verandering met een methode van bewustwording bij mensen. Door mensen bewust te maken van het spel dat zij spelen, en dat ze keuzes moeten maken, leer je hen 'the rule of the game' of betergezegd van het geheel aan spelen dat de samenleving maakt tot wat zij is.

Hoewel bovenstaande zeer summier is ten opzichte van de inhoud van het boek van Crozier helpt het om inzicht te verwerven in de manier waarop onze samenleving werkt. Lobbyisten maken hier handig gebruik van door zich te gaan bemoeien met de keuzes die worden gemaakt. Je kunt lobbyen zien als ware een spel, tussen wie invloed uitoefent en wie niet, et cetera, volgens de hele reeks van inschattingen en keuzes. De moderne lobbywereld is het afgelopen decennium steeds professioneler, en tegelijkertijd zelf ook complexer en moeilijker geworden. Het halen van 'succes' is dan ook een rekbaar begrip. Het is al lovenswaardig als er door een lobbycyclus enige winst is geboekt, of dat men in ieder geval niet ruim verloren heeft van andere lobby's. Als men zich in de arena (in principe dus de praktijksituatie) heeft weten te handhaven en niet verzwakt uit een spelronde is gekomen kan men

ook al spreken van succes.

Van Schendelen (1995:42) spreekt in deze context dan ook van een 'gelaagd succesbegrip', waarbij elke lobby begint bij de eigen organisatie, zich op het juiste speelveld bevindt en tenslotte een bepaald doel stelt dat men wil bereiken door de lobby.

in een wereld te werken waar een grote mate van complexiteit en een veelheid van actoren aan de orde van de dag is. Door inzicht in bedrijfs- en beleidsprocessen zijn zij in staat om juist die bepaalde 'schwung' te hebben die een lobbyist zo hard nodig heeft.

"Er is geen studie 'lobbyen'. Al lijkt bestuurskunde me wel een logische keuze...".¹¹

Kennis van bestuurlijke processen en een bepaalde sensitiviteit is geen overbodige luxe als lobbyist, zo beaamt Christiaan Smits, lobbyist voor een Amerikaanse verzekeraar in Brussel. "Er is geen studie 'lobbyen'. Al lijkt bestuurskunde me wel een logische keuze...".¹¹

Het raakvlak tussen de bestuurskunde enerzijds en de bedrijfskunde anderzijds ligt voor een deel in de wereld van de lobby. Niet langer is de alomvattende overheid een vanzelfsprekendheid. In de politieke arena, niet alleen op nationaal niveau, maar veel vaker op Brussels (Europees) niveau worden beslissingen genomen die uitwerking hebben op een veelheid aan beleidsterreinen.

Zowel bestuurskundigen als bedrijfskundigen zijn opgeleid om

Het multidisciplinaire karakter van de beide studies draagt eraan bij dat de politieke en bestuurlijke arena een speelterrein kan worden voor beiden. Maar waar ook de lobbyist Smits al voor waarschuwt: "je moet ook wel een beetje geluk hebben!".

Literatuur

- ¹ Wildenborg, F. (2008), 'Corpsbal kiest voor Rechten, nerd voor Natuurkunde', De Gelderlander, Nijmegen, 27 augustus
- ² Grote Winkler Prins. Encyclopedie in 26 delen. (1990), 9de geheel nieuwe druk. Hoofd- en eindredactie L.C.M. Röst. 26 dln. 1990-93. Amsterdam: Elsevier pp 456
- ³ Grote Winkler Prins. Encyclopedie in 25 delen. (1979), 8ste geheel nieuwe druk. Hoofdredactie R.C. van Caenegem en S. Groenman, Amsterdam: Elsevier pp 209
- ⁴ Kickert et al (red.) (2007), Liefde voor het openbaar bestuur en liefde voor de bestuurskunde, Delft: Eburon
- ⁵ Van der Meer, Frans-Bauke (2007:121-131) in: Kickert et al (red.) (2007), Liefde voor het openbaar bestuur en liefde voor de bestuurskunde, Delft: Eburon
- ⁶ Armor, D.A. en S.E. Taylor (2003), 'The Effects of Mindset on Behavior: Self-Regulation in Deliberative and Implemental Frames of Mind', Personality and social psychology bulletin, 29, (86), pp. 86-95
- ⁷ Schendelen, M.P.C.M. van, (1995), Gelijkhebben of winnen? Nederlandse belangbehartiging in de Europese Unie, Amsterdam: Amsterdam University Press pp40.
- ⁸ Ibid. pp41
- ⁹ Ibid. pp46
- ¹⁰ Crozier, M. (1982), Strategies for change, Cambridge: The MIT Press
- ¹¹ De Telegraaf (2008), Lobbyist moet vertrouwen wekken; doel is beïnvloeding van wetgeving. Succes heeft meerdere fasen, 16 augustus.

The Future of Public Administration

Door Stephanie Tang

Recent werd de derde Minnowbrook Conference georganiseerd door de Maxwell School van Universiteit Syracuse (New York). 40 jaar na de eerste Minnowbrook Conference had deze conferentie als thema “de toekomst van bestuurskunde, het management van de publieke sector en de overheidsdienst in de hele wereld”. De aanwezige deelnemers, een grote groep bestuurskundigen, gingen de gekozen thema bediscussiëren, verhelderen en in een kritisch daglicht stellen.

De eerste Minnowbrook Conference werd 40 jaar geleden, in september 1968, op initiatief van Dwight Waldo georganiseerd. Hoewel Waldo ten tijde van de conferentie zelf niet behoorde tot de groep ‘youngscholars’ (hij was toen 55), wou hij toch voornamelijk jonge bestuurskundigen uitnodigen om deel te nemen aan die conferentie. Met deze conferentie wou hij de theorie en de praktijk (laten) toetsen aan de problemen waar ze toen mee geconfronteerd werden. Meer bepaald wou hij de focus op de bestaande theorieën herdefiniëren zodat ze aangepast waren aan de sociale veranderingen die plaatsvonden. Die conferentie zorgde voor een hervormd landschap in bestuurskunde met het ontstaan van New Public Management (NPM), die veeleer een normatieve benadering was. Een nieuwe weg werd met NPM vrijgemaakt; zo werd bestuurskunde als waarde-vrij concept verlaten, een meer marktgerichte benadering werd bij de hervormingen gehanteerd en werd er verder gestreefd naar democratisering, decentralisatie, en dergelijke meer. De ongebruikte essays van Minnowbrook I werden later in “Toward a New Public Administration: The Minnowbrook Perspective” gebundeld en in 1971 gepubliceerd. (PA-Maxwell School, 2008)

De tweede Minnowbrook Conference werd in 1988 georganiseerd. George Frederickson besloot Minnowbrook II op te zetten om het porseleinen jubileum van de eerste conferentie te vieren, alsook om de impact van de eerste conferentie kritisch te benaderen. Terwijl in 1968 de gangbare opvatting heerste dat de problemen waarmee bestuurskundigen te maken hadden oplosbaar waren, was die opvatting in 1988 al veranderd. De significante problemen die bestuurskundigen tegenkwamen, waren volgens hen gelinkt aan de sociale problematiek, met als gevolg dat de reactie op die problemen enkel de toestand kon verbeteren in plaats van ze helemaal op te lossen. Ook in navolging van de eerste conferentie werden de essays die niet geselecteerd werden tijdens de conferentie achteraf gebundeld. Deze compilatie van acht essays fungeerde als een brug tussen de ideeën van de eerste conferentie en de derde, omdat ze aandacht vestigde op de veranderde rol van bestuurskundigen in een complexe wereld. (Bailey en Mayer, 1992)

De derde Minnowbrook Conference vond dit jaar plaats en werd opgesplitst in twee delen. Het eerste deel, de pre-conference, vond plaats van 3 tot 5 september 2008 in Blue Mountain Lake (New York)

waar ook Minnowbrook I heeft plaatsgevonden. Dit eerste deel werd opgezet als een workshop waar de nieuwe bestuurskundigen hun kijk op bestuurskunde konden geven. Dit gebeurde in navolging van wat Waldo 40 jaar geleden ook had gewild: met een kritisch oog kijken hoe het met bestuurskunde gesteld is en hoe het beter kan. Aan deze workshop namen 56 bestuurskundigen deel. Hun kritieke stukken gaan bijvoorbeeld over bestuurskunde in het informatietijdperk (Zhao, 2008), bestuurskunde in het tijdperk van globalisering en culturele diversiteit (Staniševski, 2008), enzovoort.

Het tweede deel was de eigenlijke conferentie, zij vond aansluitend plaats van 5 tot 7 september 2008 in Lake Placid (New York). Minnowbrook III kreeg als werktitel “Conference on the Future of Public Administration, Public Management and Public Service Around the world”. Zoals elk generatie geteisterd wordt door tijdeigen problemen, zijn de hedendaagse bestuurskundigen wederom geconfronteerd met complexe zaken. Ze kunnen nu niet meer buigen op de klassieke begrippen van overheid en bestuur door de gewijzigde situaties die ten gevolge zijn van technologische innovatie, globalisering, netwerktheorie,

enzovoort. Bovendien dienen bestuurskundigen tegenwoordig bepaalde vaardigheden eigen te maken om complexe vraagstukken op te lossen; ze zijn namelijk in multi-organisatorische structuren terecht gekomen met hoge complexiteit in plaats van in unitaire organisaties. Om het hoofd te bieden aan de talrijke problemen die in bestuurskunde tevoorschijn zijn gekomen, werd Minnowbrook III georganiseerd als vertrekpunt. (PA-Maxwell School, 2008)

Enkele voorbeelden van de gestelde vragen die dienen als leidraad voor Minnowbrook III zijn: Waarin verschilt het veld van bestuurskunde in 2008 met dat van 1968 en van 1988? Wat is bestuurskunde anno 2008? Kunnen we belangrijke theoretische en empirische conclusies trekken over de marktgerichte New Public Management, daar NPM nu al kan buigen op een geschiedenis van 30 jaar? Is bestuurskunde dichter of juist verder weg van haar doel om een theoretische basis te ontwikkelen door de invloed van andere disciplines op bestuurskunde? Waldo, Mosher, Redford en vele anderen schreven over de inherente spanning tussen democratie en bureaucratie; is er intussen vooruitgang geboekt om die spanning op te lossen? (PA-Maxwell School, 2008)

Een inbreng werd geleverd door Jos Raadschelders (ex-Leiden, nu Universiteit Oklahoma). In zijn essay haalt hij aan dat bestuurskundigen vaak naar het heden (huidige problemen) en naar de toekomst (gewenste oplossingen) kijken, zonder de geschiedenis in acht te nemen. Hij begrijpt wel dat structuur en output makkelijker (in theorie) te hervormen zijn, maar hekelt wel de weinige aandacht die besteed wordt aan de procesdimensie. Hoe ontwikkelt bestuurskunde zich onder invloed van individuele en collectieve houdingen en dit gezien over een bepaalde tijdsperiode? Met die vraag zouden we ons eigenlijk

meer bezig moeten houden, want bestuurskunde is nu eenmaal niet bestand tegen de veranderingen die de politiek, economie, maatschappij en cultuur met zich meebrengen. Toch verandert alles naar zijn mening niet zo snel, zodat we zeker nog baat hebben aan wat de geschiedenis ons kan vertellen/leren. Ondanks zijn voorliefde voor geschiedenis, meent hij dat enkel historische analyses evenwel niet aangeraden zijn; een mix van descriptieve analyses en kwantitatief-statistische methodes geniet daarom de voorkeur. (Raadschelders, 2008)

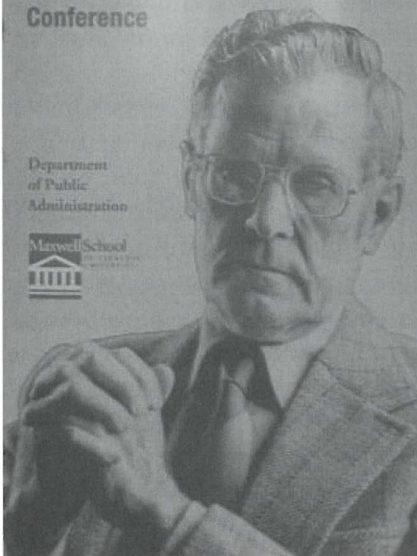
Net als bij de vorige edities van Minnowbrook worden de essays gebundeld. Het redactieteam zal bij Minnowbrook III echter de beste essays en kritische stukken verzamelen, in plaats van de onbesproken essays. Onder leiding van Rosemary O’Leary, Soonhee Kim en David Van Slyke zal de compilatie volgend jaar verschijnen. (PA-Maxwell School, 2008)

Minnowbrook III

The Future of PUBLIC ADMINISTRATION, PUBLIC MANAGEMENT, and PUBLIC SERVICE Around the World

Celebrating the 40th Anniversary of Dwight Waldo's Minnowbrook Conference

Department of Public Administration
Maxwell School
Syracuse University

Literatuur

Bailey, M.T. & Mayer, R.T. (Eds.). (1992). *Public Management in an Interconnected World: Essays in the Minnowbrook Tradition*. Westport, Connecticut: Greenwood Press.

Frederickson, H.G. & Smith, K.B. (2003). *Public Administration Theory Primer*. Boulder, Colorado: Westview Press.

Mariani, F. (Ed.). (1971). *Toward a New Public Administration: The Minnowbrook Perspective*. Scranton, Pennsylvania: Chandler.

Public Administration-Maxwell School (Universiteit Syracuse, New York). Minnowbrook Conference III. Geraadpleegd op 25 november 2008, <http://www.maxwell.syr.edu/pa/minnowbrook3/>.

Raadschelders, J.C.N. (2008). Is American Public Administration Dissociating from Historical Context? (essay geschreven voor de Minnowbrook conferentie). Geraadpleegd op 27 november 2008, <http://www.maxwell.syr.edu/pa/minnowbrook3/PDFFiles/PhaseIIPapers/RaadscheldersDissociatingfromHistoricalV2.pdf>.

Staniševski, D.M. (2008). *The Future of Public Administration: Public Administration in the Age of Globalization and Cultural Diversity* (essay geschreven voor de workshop Minnowbrook III). Geraadpleegd op 28 november 2008, <http://www.maxwell.syr.edu/pa/minnowbrook3/ppp/Critiques/StaniševskiCritique.pdf>.

Zhao, Z. (2008). *Public Administration in the Information Age* (essay geschreven voor de workshop Minnowbrook III). Geraadpleegd op 27 november 2008, <http://www.maxwell.syr.edu/pa/minnowbrook3/ppp/Critiques/ZhaoRevised.pdf>.

Bron foto: website Minnowbrook III, Universiteit Syracuse (<http://www.maxwell.syr.edu/pa/minnowbrook3/Photos/cgallery/index.htm>)

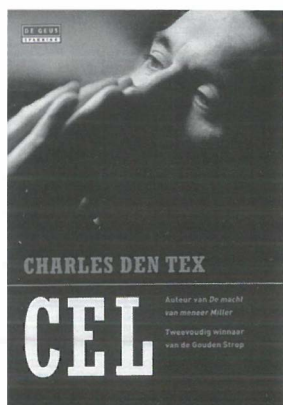
Identiteitsroof

Door Roel van der Weij

Identiteit is het meest unieke en misschien wel meest ontastbare van de mens. Geen mens is hetzelfde en niemand is te vangen in een hokje of in een wetenschappelijk model dat precies aangeeft hoe iemand is. Deze diversiteit maakt mensen interessant en maakt het mogelijk mensen van elkaar te onderscheiden. Door deze verschillen kunnen mensen ook verantwoordelijk worden gehouden voor hun eigen daden. Maar wat als jouw identiteit gekopieerd wordt door een ander?

In het nieuwe boek van misdaadauteur Charles den Tex, CEL (2008), wordt hoofdpersoon Michael Bellicher verantwoordelijk gehouden voor een auto-ongeluk met dodelijke afloop. Michael weet van niets en ziet maar één mogelijkheid: iemand anders heeft zich als Michael Bellicher voorgedaan. Iemand heeft Michaels identiteit geroofd¹. Hoewel dit klinkt als een spannende, fictieve thriller, blijkt niets minder waar.

Naar aanleiding van het boek van den Tex onderzocht televisieprogramma Zembla in samenwerking met de schrijver de handel in persoonsgegevens. Want hoewel menig fatsoenlijk burger meent 'toch niets te verbergen te hebben', kan het bezitten van iemands persoonlijke gegevens ongewenst worden als deze gegevens worden misbruikt. Bij het doen van aankopen of het aangaan van contracten wordt geregeld gevraagd naar bepaalde gegevens. Dit kan bijvoorbeeld gaan om de gegevens van een identiteitsbewijs of een creditcard.

Wat er met deze gegevens gebeurt, en waar en voor hoe lang deze gegevens worden opgeslagen is vaak onduidelijk. Hoogleraar Recht en Informatisering Corien Prins, verbonden aan de Universiteit van Tilburg: "Ik kan willen dat er geen kopie van mijn paspoort wordt gemaakt, maar dan krijg ik de betreffende dienst niet"². We zijn eigenlijk het slachtoffer geworden van onze eigen informatieverzameldrift. Hoe onze gegevens zomaar doordringen te achterhalen zijn heeft verschillende oorzaken. In eerste instantie levert een paar minuten zoeken op internet al redelijk wat informatie op. Te denken valt bijvoorbeeld aan adresgegevens, telefoonnummers en geboortedata. Ogenscheinlijk onbelangrijke gegevens, maar bij voorkeur misschien toch niet voor iedereen beschikbaar. Als men aan de gegevens van kredietkaarten kan geraken, dan gaat er echter wel de alarmbel rinkelen. Fraude-expert F. Engelsman geeft aan dat gegevens van de creditcard en kaarteigenaar vaak worden opgepikt als deze onveilig gebruikt worden. Het gaat hier om digitale aankopen waarbij er sprake is van slecht beveiligde computers of malafide websites³.

Hoe het komt dat websites onveilig zijn ligt volgens hoogleraar Prins voor een groot deel aan de bedrijven zelf. Beveiliging is volgens haar niet prioriteit nummer één bij het introduceren en implementeren van systemen en het inrichten van informatiebeleid. Met als gevolg dat

deze systemen te kraken zijn⁴. Zonder dat men het in de gaten heeft, kunnen gegevens in de handen van criminelen belanden. Het blijkt vooral te gaan om Russische maffia, die gegevens doorverkopen aan andere criminelen. In Amerika wordt met deze business zelfs meer geld verdiend dan met de handel in drugs⁵.

Uit het onderzoek van Zembla blijkt dat gegevens van tientallen creditcards via Russische sites gekocht kunnen worden voor het schamele bedrag van vijf dollar. Met deze gegevens konden aankopen worden gedaan namens de creditcardhouder. In het geval van de journalist ging het om kleine aankopen, zoals een boek, maar stel je voor dat er auto's of vakanties betaald worden met andermans krediet. Of misschien nog verontrustender, stel dat er misdrijven worden begaan op jouw naam of kinderporno wordt aangeschaft met jouw gegevens.

Hoeveel mensen er de dupe worden van identiteitsfraude weten we niet precies, maar het aantal neemt toe. Hoogleraar Computerveiligheid Bart Jacobs meent dat men met de gekochte gegevens iemand van zijn identiteit besteeft en de dader genoeg gegevens heeft om zich als die persoon voor te doen en om die persoon mogelijke schade te berokkenen⁶.

Hoe massaal het probleem is, is dus onduidelijk, maar dat er een probleem is staat als een paal boven water en een oplossing is dus gewenst. Als er in het programma echter contact wordt opgenomen met instellingen als banken en verzekeraars komt men

meestal voor dichte deuren te staan. Het stelen en doorverkopen van creditcard- en persoonsgegevens blijkt niet onbekend bij de organisaties, maar het ondernemen van stappen tegen deze vorm van criminaliteit lijkt gering.

Ook het Openbaar Ministerie is geschrokken van de praktijken en was zich er niet van bewust dat identiteitsgegevens op deze schaal worden verhandeld. Het heeft de zaak in onderzoek. Het probleem is echter dat identiteitsfraude in Nederland niet hoeft worden gemeld, met als gevolg dat de slachtoffers er vaak te laat achterkomen dat hun gegevens zijn gestolen⁷. Het minste wat verwacht zou kunnen worden van organisaties die ervan op de hoogte zijn dat hun gegevens 'zoek' zijn geraakt, is de betreffende creditcardhouders op de hoogte te stellen van dit feit. Landelijk fraudeofficier Fred Speijers wil bovendien dat banken en creditcardmaatschappijen kaarten beter gaan controleren⁸. Ook in de Tweede Kamer is er, dankzij de uitzending van Zembla, aandacht voor het probleem. D66-kamerlid Alexander Pechtold vraagt de Minister van Justitie stappen te ondernemen tegen de handel in identiteitsgegevens op internet. Ook vraagt hij welke actie de minister gaat ondernemen ten aanzien van de creditcardbedrijven, die gegevens betreffende diefstal niet doorgeven aan hun cliënten⁹. Hoewel het Openbaar Ministerie, politiek Den Haag en duizenden kijkers terecht geschrokken zijn van deze criminele praktijken, is het openbaar

worden van persoonsgegevens in veel meer gevallen een lastig issue. In het najaar van 2008 start de invoering van het landelijk elektronisch patiëntendossier (EPD). Middels het EPD kunnen zorgverleners medische gegevens uitwisselen¹⁰. Door dit dossier zou de kans op medische fouten verminderd worden, en kunnen zorgverleners zoals huisartsen, apothekers en specialisten op de hoogte zijn van de meest actuele medische gegevens¹¹. De toegang tot dergelijke gegevens zou slechts voor bevoegden zijn en de informatie is vertrouwelijk. Indien men medische informatie voor bepaalde zorgverleners achter wil houden, is dit mogelijk door bezwaar aan te tekenen tegen het persoonlijke patiëntendossier. Ook staan er op de site van het informatiepunt EPD, mooie woorden over de veiligheid en betrouwbaarheid van het opslaan van de gegevens. Want persoonlijke medische gegevens blijven toch een gevoelig punt. Zeker als deze gegevens in het bezit komen van iemand anders. De buurman mag misschien wel weten dat je een verkoudheidje hebt opgelopen, maar denk aan het belang van medische gegevens in verzekeringskwesties en bij arbeidsongeschiktheid, om van grover misbruik en chantage maar niet te spreken¹².

Hoe reëel is de kans dat informatie uit het EPD door niet bevoegden kan worden ingezien? In een artikel in Trouw schrijft huisarts en lid van werkgroep patiëntendossier, Dolf Nijhoff, dat de kans op misbruik van gegevens groot is. Tienduizenden zorgverleners hebben met een

speciale pas toegang tot de dossiers. "Een systeem waarbij mensen kunnen inloggen is nooit afdoende te beveiligen, wat men ook beweert", meent Nijhoff¹².

Naast het EPD zijn er nog tal van voorbeelden te noemen als het gaat om beveiliging van gegevens. Zo bleek de veelbesproken OV-chipkaart toch niet zo goed beveiligd als in eerste instantie werd beweerd. Twee Duitse hackers konden de chipkaart begin dit jaar zonder veel moeite kraken¹⁴. Hoewel deze kaart geen persoonlijke gegevens bevat en de bedragen die op de kaart staan vaak niet erg hoog zijn, was er veel kritiek op de invoering van de kaart. Er valt ook te denken aan de invoering van de elektronische stemcomputer. In dit geval wordt de gedupeerde geen geld afhandig gemaakt, maar niet iedereen vindt het fijn om zijn politieke voorkeur met de wereld te delen.

Zo zullen er altijd problemen zijn omtrent de vermeend afnemende privacy in onze digitale informatiemaatschappij. Want hoewel deze ons veel goeds heeft gebracht, zijn er altijd mensen die willen profiteren van het informatiegebrek van anderen. De politiek zal hier een belangrijke rol in moeten spelen, een rol die in de toekomst waarschijnlijk sterk zal groeien. Zoals schrijver Charles den Tex al aangaf: "het gaat er niet om of ik wat te verbergen heb, het gaat erom of de ander mij kan garanderen dat mijn gegevens niet misbruikt worden waardoor ik er de dupe van wordt."

Literatuur

¹ <http://www.degeus.nl/auteurs/tex/over.php>

²⁻⁷ Uitzending Zembla: "Wij weten alles van u"; zondag 9 november 2008

⁸ [http://zembla.vara.nl/Voorpagina.1975.0.html?&tx_ttnews\[tt_news\]=7752&tx_ttnews\[backPid\]=1974&cHash=01f858b8a6](http://zembla.vara.nl/Voorpagina.1975.0.html?&tx_ttnews[tt_news]=7752&tx_ttnews[backPid]=1974&cHash=01f858b8a6)

⁹ [http://zembla.vara.nl/item.2999.0.html?&cHash=0e916374b2&tx_ttnews\[tt_news\]=7991&tx_ttnews\[backPid\]=1974](http://zembla.vara.nl/item.2999.0.html?&cHash=0e916374b2&tx_ttnews[tt_news]=7991&tx_ttnews[backPid]=1974)

¹⁰ <http://www.minvws.nl/dossiers/elektronisch-patienten-dossier/>

¹¹ http://www.infoepd.nl/informatiepunt_com/patient_wat_het_epd_doet.php

¹² http://www.trouw.nl/opinie/podium/article1897243.ece/Kans_op_misbruik_gegevens_patienten_levensgroot_.html

¹⁴ <http://www.ad.nl/binnenland/article1948730.ece>

The road to the MSc: Crisis and Safety Management

Door Leontien Wagenaar

Na het behalen van je bachelordiploma bestuurskunde kun je doorstromen naar de master om je Master of Science titel te mogen gebruiken. Het masterprogramma bestuurskunde bestaat voor 15 ECTS uit verplichte -algemene- vakken, 15 ECTS scriptie of capstone project, 15 ECTS keuzevakken en tenslotte 15 ECTS specialisatievakken. Welke van de zes specialisaties je kiest, hangt af van je interesses, maar ook welk werkveld je voor ogen hebt. Dit jaar helpt Bestuurskundige Berichten je een handje door elke editie een masterspecialisatie toe te lichten. Zo wordt het inhoudelijke programma beschreven maar ook studenten en docenten van de specialisatie komen aan bod. Hopelijk helpt dit bij het maken van een keuze, want het uiteindelijke doel is toch echt die felbegeerde titel Master of Science: Public Administration oftewel MSc. De spits wordt afgebeten door de specialisatie Crisis and Safety Management.

Crisissen in de 21ste eeuw

Eén gebeurtenis aan het begin van het nieuwe millennium zal onze generatie tekenen: de aanval op de 'Twin Towers' in Manhattan New York in de Verenigde Staten op 11 september 2001. Deze dag veranderde niet alleen de verhoudingen in de wereldpolitiek maar ook de manier waarop we samenleven. Zo is privacy bijvoorbeeld geen hoogste goed meer, maar de veiligheid van burgers. Een klein deel van de moslims in de wereld radicaliseert, zowel in de westerse als de niet-westerse wereld, en zorgt voor een groot gevoel van onveiligheid. De gebeurtenissen op 9/11 hebben ook haar weerslag op de bestuurskunde.

Zoals al is gezegd staat veiligheid van burgers centraal waardoor openbare gebouwen, gelegenheden maar ook wijken opnieuw onder de loep worden genomen. De noodzaak wordt temeer duidelijk nadat op 11 maart 2003 in Madrid een bom ontploft in de trein tijdens de spits. Daarna volgen nog de aanslagen in de metro in London. De Nederlandse overheid besluit een coördinator nationale terrorisme bestrijding aan

te stellen. Deze coördinator krijgt grote gevolgen. Het betekent meer verantwoordelijkheden verspreid over verschillende ministeries, een bestuurskundige uitdaging dus.

“Spannende ideeën als een tulpvormig eiland in de Noordzee hebben een tijdje de ronde gedaan, maar nu is het tijd om met reële plannen te komen...”

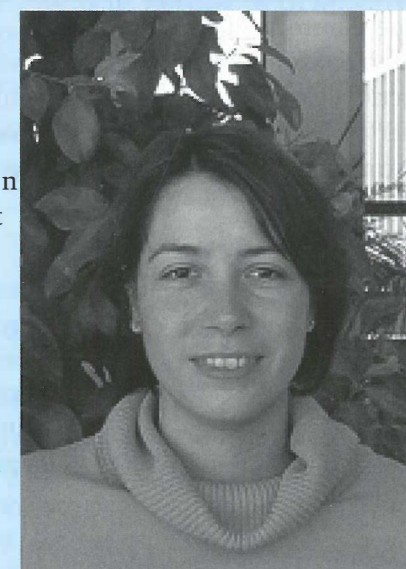
Andere potentiële crisissen komen voort uit grootschalige milieuverontreinigingen. De temperatuur op de aarde stijgt en veroorzaakt veranderingen in het ecosysteem. Eén van de veranderingen is de stijging van de zeespiegel. Ook deze gebeurtenissen zijn voor de bestuurskunde zeer interessant. Volgens het onlangs uitgebrachte rapport van de commissie Veerman moet Nederland de komende decennia mega-investeringen voorbereiden en uitvoeren om Nederland te beschermen tegen water. Spannende ideeën als een tulpvormig eiland in de Noordzee hebben een tijdje de ronde gedaan, maar nu is het tijd om met reële plannen te komen en die zo snel mogelijk uit te voeren. Ook op mondiale schaal heeft de stijging van de temperatuur op aarde

Al deze ontwikkelingen vragen om snelle en flexibele reactie van de overheid. Vragen over het bestuurlijke apparaat rijzen. Hoe reageren overheden op zulke rampen? Hoe gaan leiders maar ook ambtenaren om met de druk? Hoe verloopt de samenwerking tussen verschillende overheden, zowel nationaal als internationaal? Kunnen rampen worden voorkomen? Hoe veilig is de samenleving (te maken)? In de Engelstalige specialisatie Crisis and Safety Management wordt geprobeerd op deze vragen antwoorden te vinden vanuit de theorie en praktijk.

Docent Sandra Resodihardjo over de master Crisis and Safety Management

De Crisis and Safety Management (CSM) specialisatie bestaat sinds 2006 en is opgericht door docenten met een interesse in de rol van crises in het Openbaar Bestuur. Het biedt studenten de kans om van deskundigen in het veld van crisis management te leren wat er zoal gebeurd op het gebied van crisis management en wat er allemaal bij komt kijken als je een crisis goed wilt managen. De meerwaarde van de studie zit in het feit dat de specialisatie doelbewust is ingebed in Bestuurskunde. Hiermee voorkom je dat de specialisatie vervalt tot een 'how to do' specialisatie waarbij studenten alleen maar leren hoe om te gaan met een type crisis. De inbedding in Bestuurskunde (en daarmee met theorieën over onder meer organisaties, instituties, psychologische aspecten van crises, legitimiteit en management) zorgt er juist voor dat de student brede kennis krijgt over verschillende soorten crises, welke effecten deze allemaal kunnen hebben op een organisatie en aan welke factoren men moet denken wil men een crisis succesvol kunnen managen.

Vanaf het begin af aan is de specialisatie populair geweest bij de studenten. Gemiddeld doen 20 studenten per jaar de specialisatie. Studenten komen daarbij niet alleen uit heel Nederland (van Leiden tot Groningen en Limburg) maar ook uit de rest van de wereld (van de Verenigde Staten en Canada tot China, Kazachstan en Australië). Door de mengeling van nationaliteiten krijgen studenten een beter beeld van hoe andere landen omgaan met crisis management. Dit wordt nog verder versterkt door de inhoud van de vakken waarbij zowel aandacht wordt besteedt aan nationale als internationale crises en crisis management. Studenten kunnen daarbij bewust kiezen voor het introduceren van een extra internationaal element door extra vakken te volgen aan andere Europese universiteiten in het kader van het EMPA-traject. Gezien de internationale omgeving waarin je les krijgt en de hoeveelheid Engelse literatuur die je moet lezen is een goede basiskennis van het Engels zeker aan te raden. In het algemeen komen afgestudeerden van de CSM specialisatie in dezelfde functie terecht als afgestudeerden van andere specialisaties. De meeste studenten worden beleidsmedewerker (33%) of adviseur van een bedrijf (26%).

De specialisatievakken

Tijdens het vak 'Organisations in Crisis' van dr. S. Resodihardjo richt je je op organisaties die geraakt kunnen worden door crises. Crisis binnen deze cursus is een natuurramp of een door de mens veroorzaakte ramp. Je analyseert waarom en hoe publieke organisaties in een crisissituatie terecht komen, hoe ze ermee om gaan en welk effect het op de organisatie heeft op de lange termijn. Focus ligt niet alleen op besluitvormingsprocedures, maar ook op welke rol leiders opeisen ten tijde van een crisis. Het vak 'Safety, Security and Crisis Management' van professor Rosenthal gaat hier verder op in, maar richt zich voornamelijk op crisis managementtheorieën. Zoals de crisis management cyclus van preventie, voorbereiding, reactie en herstel. Je gaat deze theorieën in een interactieve setting toepassen op crisissen uit het verleden zoals de Bijlmerramp, de aanslagen in Madrid, de Tsunami en de orkaan Katrina.

Het vak 'Terrorism and Counter-Terrorism' van professor B. de Graaff richt zich, zoals de naam al doet vermoeden, specifiek op terrorisme. Het richt zich op de reactie van de Europese Unie op terrorisme en terrorismedreiging na 9/11. Centraal staat de vraag tot of terrorisme aanvallen hebben geleid tot nieuwe mogelijkheden op veiligheidsgebied binnen de Europese Unie. Je gaat onderzoeken of de Verenigde Staten en/of de Verenigde Naties invloed hebben op de veiligheidsagenda van de Europese Unie. Daarnaast analyseer je de verschillen tussen de publieke en politieke agenda binnen het terrorismevraagstuk. Uiteraard komen nieuwe instituties, nieuwe maatregelen en nieuwe regelgeving ter sprake. Op deze manier krijg je een beeld hoe de Europese Unie heeft gereageerd op de terrorismedreiging en welke rol ze speelt binnen en buiten haar grenzen.

Andere specialisatiemogelijkheden

Mocht je nog niet genoeg hebben van de specialisatievakken kun je als keuzevak 'Creating a Secure Union. Assessing EU Crisis Management Capacity' van dr. S. L. Kuipers volgen. Tijdens dit vak ga je verschillende scenario's uitwerken van mogelijke rampen die zich op het Europese continent kunnen afspelen. Je gaat uitdenken hoe bestaande nationale en Europese instituties reageren. Dit vak is een praktische invulling van de specialisatievakken en zeker het volgen waard. Daarnaast kun je je aansluiten bij een lopende capstone op het gebied van de Crisis and Safety Management specialisatie. In 2008-2009 is er de capstone 'The Blame Game'. Het doel van het onderzoeksproject is informatie verzamelen om de reactie van ambtenaren op schandalen en crisissen beter te begrijpen. Je gaat analyseren of en hoe vaak een ramp in de media is geweest en wat burgers van de reactie van de overheid vonden.

Pedro Roco (student) over de master Crisis and Safety Management

Waarom heb je voor deze master gekozen?

In mijn bachelors Politicologie en Wijsbegeerte ben ik veel in aanraking gekomen met vraagstukken over Moderniteit en het westers denken. Ik ben daarbij op het spoor gekomen van het zogenaamde westers 'veiligheidsdenken'. Dit alomvattend paradigma lijkt steeds dominanter te worden in het westers denken. Ik ben nieuwsgierig hoe deze manier van denken concreet uitpakt als het gaat om het vormen en uitvoeren van politieke keuze. Hoe en in welke vormen dit patroon terugkomt. En wat voor invloed dit heeft op de keuzes die wij maken?

Hoe goed moet je de Engelse taal beheersen?

Het is vooral belangrijk om de literatuur goed te kunnen begrijpen. Een goede beheersing van de Engelse taal is daarbij wel essentieel, want anders kun je bepaalde nuances missen. Ik heb het geluk gehad dat ik in mijn bachelors al veel Engels moest gebruiken, dus dan ben je al enigszins getraind.

Wat vind je van de specialisatie?

Ik heb tot nog toe maar één specialisatievak gedaan, te weten "Organizations in Crisis". Het is mij wel goed bevallen; heel concreet en gericht op de praktijk. Ik ben erg benieuwd hoe de andere vakken eruit gaan zien. Ook ben ik zeer benieuwd naar de keuzevakken die je bij deze specialisatie kan kiezen. Al met al hoop ik dat ze mij iets bruikbaars bieden, waarmee ik mijn thesis kan onderbouwen.

Hoe is het om met internationale studenten college te volgen?

Misschien is dit wel het leukste aspect aan de master. Internationale studenten dagen je uit om over je eigen vooronderstellingen na te denken, nieuwsgierig te zijn, jezelf open te stellen en je Engelse taalvaardigheid op te krikken. Soms is het moeilijk om jezelf duidelijk te maken, maar wat je leert en de diversiteit waarmee je kennismaakt, is alle moeite waard.

Heb je verder nog tips voor studenten die deze masterspecialisatie overwegen?

Masters hebben over het algemeen de neiging organisatorisch minder goed in elkaar te steken dan bachelors. Wees daarom bereid je zaken goed te plannen - zeker als je twee specialisaties doet! De docenten hebben niet bepaald het idee dat ze toetsen of papers op elkaar dienen af te stemmen, dus bespaar jezelf een all-nighter en plan vooruit. Zo kun je ook dingen beter bespreekbaar maken met je docent en misschien een oplossing vinden.

Alumnus interview met Aiko de Raaf

Door Stephanie Tang

In het alumnikatern gaan we telkens een alumnus benaderen die ons meer over zijn/haar werk kan vertellen. Op die manier kan je als lezer, hopelijk een beter beeld vormen wat er in de wereld na je studietijd afspeelt. Na het lezen van de verschillende interviews hopen wij dat je geprikkeld bent om met de nodige nieuwsgierigheid je verder te oriënteren.

Deze keer hebben wij een adviseur benaderd die werkzaam is bij KPMG in de Public Sector. Aiko de Raaf vertrok na zijn VWO-studie in Breda met drie vrienden naar Leiden om bestuurskunde te studeren. Hij behoorde tot de schamele 10% die in één keer zijn propedeuse haalden. Tevens maakte hij deel uit van het B.I.L. -bestuur als bestuurslid acquisitie en promotie.

Aiko, fantastisch dat je ons ter woord wil staan. Waarom heb je eigenlijk voor bestuurskunde gekozen en waarom juist in Leiden?

Bestuurskunde sloot prima aan bij mijn brede maatschappelijke interesses. Een bestuurkundige bestudeert de werking van het openbaar bestuur (daar kwam ik ook achteraf pas achter) en dit maakt Leiden voor bestuurskunde studenten de ideale studentenstad aangezien het dicht bij Den Haag ligt, dat nog steeds het politiek centrum van Nederland is. Maar goed, dat was maar één van de vele redenen om voor Leiden te kiezen.

Zou je -achteraf beschouwd- opnieuw ervoor kiezen (als je de keuze krijgt met de kennis die je nu hebt)?

100% Ja! Zowel voor bestuurskunde als voor Leiden. De opleiding scherpt je analytisch denkvermogen, dat biedt in iedere geval een goede basis aan studenten. Bovendien zie je vaak achteraf dat wat de toegevoegde waarde van de studie Bestuurskunde in praktijk is. Wij weten hoe het openbaar bestuur in elkaar zit. Dit is waardevolle kennis waarvoor je niet naar een bedrijfskundige of een jurist hoeft te kijken. Bestuurskundigen zijn bij uitstek gericht op het creëren van zowel draagvlak als daadkracht voor het oplossen van complexe vraagstukken. Met de balans tussen die twee heb ik dagelijks te maken.

Je zetelde ook in het B.I.L.-bestuur, hoe heb je dat ervaren?

Dat was een geweldig leerzame en leuke tijd. Voor een bestuurkundige is bestuurservaring essentieel, omdat je opleiding en bestuursfunctie als het ware een speeltuin

zijn waarin je vrij kunt experimenteren. Juist door het experimenteren ervaar je alles beter. Dat is enorm leerzaam. In mijn ogen is je studietijd een fase waarin je ten volle kan ontwikkelen. Ook geeft bestuurservaring tegelijkertijd een motivatie voor de studie zelf; er schuilt een wisselwerking tussen bestuur en studie.

Wat vond je het minst leuk aan je opleiding bestuurskunde en wat het meest leuk?

Afwassen dus. ("Afwassen?",nvdr) Ja, het is zoals afwassen, minder leuk en je bent blij als het gedaan is (lacht). Als ik een specifiek vak moet noemen, dan komt "Methoden en Technieken" bij mij op. Gelukkig heb ik meer vakken die ik wel heel leuk vond, zoals het vak "Analyzing Organizations" van een zeer bijzondere Amerikaanse professor, Professor White of het seminar Internationale organisaties van professor Voorhoeve. Ik was geboeid door de manier hoe hij les gaf, hij wist enorm veel over het onderwerp. Daarnaast blijft het vak Europeanization van Professor Toonen mij ook het meest bij. Wanneer je tussen de regels door doorhebt wat hij je wilt leren, dan geeft dat echt toegevoegde waarde.

Hoe ben je hier bij KPMG terechtgekomen?

Ik heb eerst stage gelopen en kort gewerkt bij een adviesbureau. Daarna ben ik bij een stichting gaan werken die nog helemaal opgezet moest worden. Het was echt pionieren. Het ging om financiering van ziekenhuizen waarvoor een geheel heel nieuw systeem is opgezet. Aan de ene kant moest je de prijs van een zorgproduct vaststellen, aan de andere kant moest je ervoor zorgen dat de positie als onderhoudsorgaan van een financieel systeem door de sector werd geaccepteerd. Het nieuwe systeem moest helemaal worden opgezet, met als vraag voor ogen: hoe houden we op lange termijn onze ziekenhuiszorg betaalbaar? Of dat hiermee gaat lukken is nog de vraag, maar het systeem genereert in ieder geval erg interessante sturingsinformatie voor een ziekenhuis. Nu werk ik bij KPMG en houd ik me bezig houden met soortgelijke, complexe vraagstukken.

Wat zijn je werkzaamheden nu?

In principe draait het in de gezondheidszorg tegenwoordig maar om één ding "meer kwaliteit leveren voor minder geld". Hiervoor is inzicht hebben in de werkelijke productie en kosten van het ziekenhuis essentieel. Ik werk dus vooral voor organisaties in de gezondheidszorg en help deze organisaties met het analyseren van hun productie en kosten. Het gaat in mijn werk steeds om de afweging tussen het realiseren van een doel (het leveren van de beste zorg tegen een goede prijs) en de manier waarop dit doel wordt gerealiseerd (welke middelen zet het ziekenhuis in om dit doel te realiseren).

Kan je KPMG als bedrijf kort voorstellen?

Er werken ongeveer 4.200 mensen bij KPMG Nederland, bij drie onderdelen: in de "Audit" waar men zich bezighoudt met het controleren van de financiën van organisaties, "Tax" waar mijn collega's zich bezighouden met fiscaalrechtelijke zaken, en "Advisory" waar ik zelf werkzaam ben. Bij advisory wordt verder een onderverdeling gemaakt naar: "Compliance" (voldoen aan regelgeving/risicomanagement), "Growth" (groei, fusies, overnames) en "Performance". Bij Performance

houden we ons bezig met het verbeteren van prestaties van onze klanten. Als bestuurskundigen spits ik mijn aandacht op publieke sector en in het bijzonder op het verbeteren van de prestaties van organisaties in de gezondheidszorg.

Waarin verschilt KPMG in jouw ogen van andere adviesbureaus?

Bij KPMG staat de ontwikkeling van de mens centraal en dat vind ik heel belangrijk. Er wordt veel tijd en energie in jou gestoken, zodat je verder kan ontwikkelen. Misschien gek maar zo helpen wij onze klanten. Voor elke werknemer worden per opdracht leerdoelen opgesteld, die resulteren dan in een persoonlijk ontwikkelings- en opleidingsplan. We hebben daarom ook een groot "Learning & development center" waar trainingen worden gegeven. Sorry, voor al dat engels, maar dat krijg je ervan als je bij KPMG werkt. Het voordeel aan een groot bedrijf is dat je omringd wordt door veel mensen waarvan je kunt leren. Er zijn als het ware een heleboel cirkels, een cirkel met mensen met dezelfde marktinteresse, een cirkel met mensen met hetzelfde vakgebied enzovoort. Zo blijf je op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op jouw markt en vakgebied.

Heb je nog tips voor studenten bij het zoeken naar hun eerste baan?

Ik zou zeggen "eerst een baan, dan afstuderen", daarmee bedoel ik dat jezelf eerst afvraagt in welke richting je uit wilt. Stel jezelf de vraag: "waar krijg ik energie van?" en oriënteer je in die richting. Haast om af te studeren komt slechter uit als je nog niet voor jezelf hebt uitgemaakt waar naartoe je wilt. Ga gerust overall kijken wat er is, want iedereen is geïnteresseerd in studenten, maak daar dan gebruik van om je voorkeuren te bepalen. Dit kan bijvoorbeeld door stages te lopen, omdat je dan beter weet wat je wilt én nog belangrijker wat je niet wilt.

Geïnteresseerd? Sollicitatie kan via www.kpmg.nl of spreek een medewerker aan. Er wordt namelijk gevist naar talent via een "voorselectietraject". Elke KPMG-er kan je hier meer over vertellen. Wanneer blijkt dat KPMG bij je past, volgen er normaliter twee gesprekken. Steeds met twee personen waarvan er één een directe potentiële collega van je is. Als dat gesprek positief beoordeeld wordt, volgt er een tweede gesprek. Eventueel kan er een assessment volgen waar je vaardigheden worden getest.

Aiko de Raaf

DE B.I.L. PRESENTEERT: HET ALUMNI-LIDMAATSCHAP

Op dit moment is de B.I.L. in samenwerking met het Departement Bestuurskunde hard aan de slag om het alumni-lidmaatschap meer vorm en inhoud te geven. Onder andere via de site www.BILboard.nl (klik op 'alumni') proberen wij alumnileden te informeren over het lidmaatschap. Op deze site kunt u ook een enquête invullen, zodat wij onze 'diensten' richting de alumni af kunnen stemmen op wat U verwacht als alumnus. Door alumnuslid te worden bij de B.I.L. blijf je in contact met oud-studiegenoten en blijf je op de hoogte van ontwikkelingen in de Bestuurskunde. Dit lidmaatschap is niet alleen voorbehouden aan afgestudeerde doctoraal- of Masterstudenten. Afgestudeerde Bachelorstudenten die geen Masteropleiding in Leiden zijn gaan volgen kunnen zich ook aanmelden. Je hebt per slot van rekening het grootste deel van je studententijd in Leiden doorgebracht! Als alumnuslid van de B.I.L. word je op de hoogte gehouden door o.a. het ontvangen van de Bestuurskundige Berichten. Tevens organiseert de B.I.L. activiteiten voor alumni om elkaar weer te ontmoeten en om bijgepraat te worden over de laatste ontwikkelingen op het vakgebied. Voor de alumni die nog een studentenlidmaatschap hebben is een lidmaatschapswijziging al voldoende. Alumni: knip onderstaande bon uit, meld jullie aan en dan zien wij jullie graag op één van onze activiteiten!

Lidmaatschapskaart Alumnus

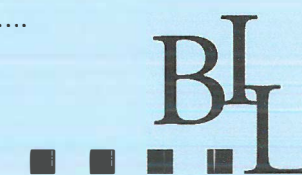
Voornaam Voorletters
 Achternaam
 Jaar van Aankomst
 Werkgever
 E-mail
 Adres
 Postcode Woonplaats
 Telefoon
 Mobiel
 Geboortedatum
 Giro/Bankrekeningnummer*

Hierbij machtig ik de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden de B.I.L.-contributie (€ 13,61) jaarlijks, tot schriftelijke wederopzegging, van bovenstaande rekening af te schrijven. Het Alumnus-lidmaatschap van de B.I.L. is een samenwerkingsverband met het Departement Bestuurskunde van de Universiteit Leiden.

Datum Plaats
 Handtekening

* Omcirkelen wat van toepassing is. Vragen? Bel: 071-5273696 of e-mail: bil@bilboard.nl

A.u.b. invullen en opsturen naar Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden
 Postbus 9555, 2300 RB Leiden (voldoende frankeren)

Een 'nieuwe' bestuurskunde vraagt eerst om een 'nieuwe' overheid

Door Mathijs van de Waardt

Onlangs riep Koos van der Steenhoven, Secretaris-generaal van het Ministerie van OCW, op om met hem mee te denken over de invulling van de 'nieuwe bestuurskunde', die meer praktisch van aard zou moeten zijn. Graag denk ik met hem mee over de invulling van het bestuurskundig curriculum, maar ik wil toch vooral enkele kanttekeningen plaatsen bij zijn benaderingswijze.

In een artikel in het magazine 'Bestuurskunde' van deze zomer en tijdens een lezing voor de B.I.L. in september constateerde Van der Steenhoven dat zowel het bestuurskundig onderzoek als het onderwijs de aansluiting met de praktijk van het openbaar bestuur mist. Hij stelt dat studenten in hun opleiding te weinig kennis meekrijgen over praktische issues binnen de rijksoverheid, zoals de beleidswijzer of het 'nieuwe toezicht'. Daarnaast stelt hij dat onderzoekers zich bezighouden met utopische vergezichten en dat onderzoeksresultaten te weinig praktische handreikingen bieden voor actuele problemen.

Van der Steenhoven stelt een waslijst aan mogelijke oplossingen voor, die met elkaar gemeen hebben dat ze tot doel hebben bestuurskundig onderwijs en onderzoek praktischer te maken. Onderzoek zou moeten plaatsvinden naar aanleiding van concrete vragen die opkomen binnen de overheidssector, zoals de effectiviteit van programmaministers of de houdbaarheid van huidige sturingsmodellen. Hij stelt dat vanuit de rijkdienst meer en meer vraag komt naar onderzoeksresultaten waarop beleid kan worden gebouwd, het zogenaamde 'evidence based' beleid. Bestuurskundigen zouden deze 'evidence' moeten aanleveren. Daarop inhakend meent Van der Steenhoven dat bestuurskundigen teveel op zoek

zijn naar een 'theory of government', utopische vergezichten over hoe het openbaar bestuur moet worden georganiseerd, en minder naar een 'theory of change', een concreet plan om de bestaande rijkdienst zodanig te veranderen. Ten slotte stelt hij dat ook de opleidingen bestuurskunde dusdanig ingericht zouden moeten worden dat afgestudeerden de praktische kennis hebben die hen in staat stelt om te gaan met vragen en problemen binnen de rijkdienst. Daardoor zouden deze afgestudeerden eenvoudig inzetbaar zijn binnen datzelfde openbaar bestuur.

Kritiek

De relatie tussen de bestuurswetenschap en de bestuurspraktijk is altijd een ambigue geweest. Beiden hebben met enige regelmaat kritiek op elkaar en elk heeft zijn eigen visie op de ontwikkeling van de ander. Van der Steenhoven zet helder uiteen hoe hij denkt dat de bestuurskunde aan de praktijk kan bijdragen, echter, hij dicht de wetenschap in het algemeen en de bestuurskunde in het bijzonder een onjuiste rol toe.

Allereerst is het niet de opdracht van de bestuurskundige onderzoeker om louter praktisch onderzoek te doen. De onderzoeker staat noodzakelijkerwijs verder af van zijn onderwerp van studie dan een ambtenaar van zijn werkveld. Het is de primaire taak van de onderzoeker door middel

van fundamenteel onderzoek overeenkomsten en patronen te vinden in overheidshandelen vóór uitspraken te doen over een concrete situatie. Juist door theorievorming kan het succes en falen in beleidsprocessen en -uitkomsten worden verklaard. Natuurlijk wordt er ook praktisch onderzoek gedaan, maar dit kan alleen gebeuren met een gedegen basis aan bestuurskundige theorieën. Ook omwille van de door Van der Steenhoven geschetste veranderende maatschappelijke en politiekbestuurlijke context is voor een goed praktisch onderzoek een gedegen fundamentele wetenschap nodig.

Verder stelt Van der Steenhoven dat bestuurskundig onderzoek zich meer zou moeten richten op de actualiteit. Buiten het feit dat wetenschappers in hun keus van onderwerp van onderzoek volledig vrij zijn, is het vaak onmogelijk om direct in te springen op de actualiteit. Niet alleen duurt het vaak enkele maanden tot zelfs enkele jaren voordat een paper als een artikel in een journal wordt gepubliceerd, ook lopen onderzoeken vaak over een langere periode. Daarnaast wint een onderzoek in de regel aan kracht wanneer in plaats van een momentopname wordt gekozen voor een longitudinale bestudering van een bepaald bestuurlijk fenomeen.

Ook zou het beleid meer gestoeld moeten zijn op de uitkomsten van

onderzoek. Het probleem is echter dat sociaalwetenschappelijk onderzoek zelden 'one best practice' biedt en dat er dikwijls meer dan één beleidsoptie kan worden ondersteund door onderzoek. Evidence based beleid betekent dan ook vaak dat bestaande plannen worden onderbouwd met welgevallig onderzoek, terwijl dissidentegeluiden worden genegeerd. Als dit vervolgens betekent dat het bestuurskundig onderzoek een soort argumentenfabriek wordt waarin ambtenaren naar hartenlust selectief kunnen shoppen om hun plannen wetenschappelijk te verantwoorden, is evidence based beleid niets meer dan een holle frase.

Daarnaast zou de bestuurskunde te veel utopische vergezichten bieden, waarbij Van der Steenhoven meermaals Paul Frissen aanhaalt. Nu is Frissen, die met boeken als 'De Virtuele Staat' en 'De Lege Staat' in de postmodernistische traditie categorisch een verruiming van overheidsbemoediging en centrale sturing afwijst, echter niet representatief voor de Nederlandse bestuurskunde. Reacties op zijn boeken van collega-bestuurskundigen varieerden van 'onmogelijk' tot zelfs 'nihilistisch en verwerpelijk'. Er zijn genoeg bestuurskundigen wier werk wel directer op de beleidspraktijk is gericht. Ik zie verschillende voorbeelden van toegepast beleidsonderzoek, maar ook een fenomeen als capstone-afstudeerprojecten, die vorig jaar hier in Leiden geïntroduceerd zijn, als een aanwijzing dat de bestuurskunde het contact met het openbaar bestuur nog lang niet is verloren, maar juist bezig is dit te verstevigen.

Vervolgens weidt Van der Steenhoven uit over zijn stelling dat de bestuurskunde een 'theory of change' zou moeten formuleren. Veranderingsmanagement is al een jaar of twintig een steeds populairder onderdeel van de algemene managementwetenschappen (dus niet alleen van de bestuurskunde);

graag zou ik hem dan ook willen adviseren de rijke literatuur hierover eens te raadplegen. Waar ik Van der Steenhoven wellicht gelijk in kan geven is dat deze literatuur niet organisatiespecifiek is. Echter, het is niet aan bestuurskundige onderzoeker die zich richt op fundamenteel onderzoek en theorievorming om hier op in te gaan. Blijkbaar verwacht de rijksoverheid dit ook niet, want voor grote veranderprocessen worden vaak externe consultants ingehuurd, niet toevallig vaak bestuurskundigen. Van der Steenhoven heeft hoge – wellicht te hoge verwachtingen – van de bestuurskunde. Aan de ene kant is het logisch de bestuurskunde te vragen mee te denken over de problemen aangaande bestuur, organisatie en beleid, daar de bestuurskunde zich richt op het functioneren van het

“Van der Steenhoven heeft hoge – wellicht te hoge verwachtingen – van de bestuurskunde.”

openbaar bestuur. Aan de andere kant kan het openbaar bestuur steeds minder als een zelfstandige actor worden beschouwd omdat het meer en meer moet opereren in een complexe omgeving (zie bijvoorbeeld de door Van der Steenhoven aangehaalde 'ongekende samenleving'). De bestuurskunde probeert aan deze complexiteit recht te doen door middel van zijn interdisciplinaire karakter, maar ontkomt niet aan zijn primaire focus: het openbaar bestuur. Overheidsfunctionarissen zouden er goed aan doen niet alleen de bestuurskunde vragen te stellen, maar breder te kijken, liefst naar het geheel aan (sociale) wetenschappen. Economen weten nu eenmaal meer van macro-economische ontwikkelingen, net zoals onderwijsvraagstukken vragen om pedagogische kennis en het vraagstuk van integratie vraagt om een sociologische focus. Het is een compliment dat Van der Steenhoven denkt dat bestuurskundigen al deze vaardigheden in huis hebben, maar het is naar mijn idee niet bijzonder realistisch.

Onderwijs

Daarnaast is de opleiding bestuurskunde geen beroepsopleiding voor junior beleidsmedewerkers; het gros van de afgestudeerden komt niet eens bij de rijksoverheid terecht. Net zoals afgestudeerde juristen zich nog jaren moeten bekwamen om rechter te kunnen worden en het voor afgestudeerde artsen nog jaren duurt voordat zij zich bijvoorbeeld chirurg morgen noemen, zo zal een afgestudeerde bestuurskundige zich moeten inwerken in het specifieke domein van zijn toekomstige werkveld. Het enige verschil is dat deze periode voor de gemiddelde bestuurskundige minder lang duurt dan voor de twee voornoemde categorieën academici, vaak volstaat een traineeship van een paar maanden tot een jaar. De overheid – ook het

ministerie van Van der Steenhoven – biedt zulke traineeships aan.

Behalve dit praktische bezwaar, kan nog een meer fundamentele reden worden aangevoerd: het is niet de taak van de (wetenschappelijke) opleidingen bestuurskunde om studenten voor een specifieke functie op te leiden, maar juist om ze algemene onderzoeksvaardigheden bij te brengen. Het is van oudsher de taak van universiteiten de studenten een kritische blik, het analytisch vermogen en presentatie- en schrijfvaardigheden mee te geven, die ze nodig hebben voor een wetenschappelijke carrière. Wanneer afgestudeerden een baan vinden buiten het academische werkveld – wat natuurlijk vaak gebeurt – nemen ze deze vaardigheden mee naar hun nieuwe werkomgeving. Het is juist hierom dat ook binnen de overheid voor veel van de hogere beleidsfuncties een universitair afgestudeerde wordt geprefereerd boven een afgestudeerde HBO'er.

Herijking

Van der Steenhoven wil van de bestuurskunde antwoorden op concrete vragen. Die concrete antwoorden kan de bestuurskunde om bovengenoemde redenen echter niet bieden. Ook is het onrealistisch te denken dat bestuurskundeopleidingen een soort beroepsopleiding tot ambtenaar kunnen worden. De vraag is nu echter welke rol de bestuurskunde wel kan spelen voor de rijksdienst.

Er bestaat een natuurlijke discrepantie tussen de wereld van de wetenschap en de weerbarstigheid van het werkveld. Hoe is toch mogelijk om beide nader tot elkaar te brengen? Van der Steenhoven geeft de oplossing in zijn artikel al gedeeltelijk aan.

Meerdere departementen hebben recent nieuwe directies 'Kennis' opgericht, die de taak hebben expertise te vergaren bij netwerken van wetenschappers en practitioners om zodoende evidence based beleid te ontwikkelen. Een ander nieuw fenomeen zijn kenniskamers, die beschikbare kennis bij wetenschappelijke- en andere kennisinstellingen, adviesraden en maatschappelijke organisaties dienen te inventariseren. Mocht noodzakelijke kennis of expertise niet aanwezig zijn dan heeft een groot aantal departementen zelfs 'raadadviseurs kennis' om de top van de departementen te verbinden met expertise en kennis in werkveld en wetenschap. Ook kunnen deze adviseurs het personeelsbeleid en projecten zodanig coördineren dat noodzakelijke expertise aangeworven wordt. Ten slotte wordt voor specifieke organisatorische vragen ook regelmatig een beroep gedaan op betaalde externe experts, met name consultants.

De via bestuurskundig onderzoek verkregen fundamentele kennis is

niet direct toepasbaar in concrete situaties; daardoor is de bestuurskunde niet direct verantwoordelijk voor de kennisleverantie aan departementen. De departementen begrijpen dit ook: de noodzakelijke kennis komt tot hen óf via interne diensten, óf via externe

"De 'nieuwe' bestuurskunde die Van der Steenhoven voorstaat vergt eerst een 'nieuwe' overheid."

organisaties. Wanneer het echter noodzakelijk is specifieke kennis te verkrijgen komt het initiatief altijd van het departement zelf: het huurt bijvoorbeeld wetenschappers in voor een bepaalde periode of vraagt hen om onderzoek te doen op basis van een derde geldstroomproject.

Wanneer Van der Steenhoven toch de wetenschap meer wil betrekken bij de vraagstukken die hij in de praktijk tegen komt, moet hij beseffen dat de bestuurskunde hier niet om zit te springen.

De wetenschap voelt zich vaak onbegrepen en voelt zich geen gelijkwaardige partner. Daarom vergt de 'nieuwe' bestuurskunde die Van der Steenhoven voorstaat eerst een 'nieuwe' overheid.

Deze overheid moet de aanbevelingen die bestuurskunde naar aanleiding van onderzoek biedt niet gebruiken om het eigen beleid een wetenschappelijke onderbouwing te geven, maar juist om de koers van het nieuwe beleid te laten bepalen.

De departementen moeten beseffen dat buiten specifieke projecten die in opdracht worden uitgevoerd, bestuurskundigen door tal van redenen beperkt zijn in hoe praktisch en actueel hun onderzoek is. Het is de taak van de wetenschap om algemene structuren te ontdekken en theorieën te formuleren die vervolgens door anderen toegepast kunnen worden. Voor specifieke vragen doen de departementen altijd al een beroep op wetenschappers. Het belangrijkste is echter dat wil de wetenschap de praktijk serieus nemen, eerst de praktijk de wetenschap serieus moet nemen. Alleen op die manier kan de vertrouwensband worden uitgebouwd.

Literatuur

- 1) Dit artikel is op persoonlijke titel geschreven
- 2) Koos van der Steenhoven, Rien Rouw, Ronald van den Bos, Peter Mulder, Meerwaarde van bestuurskunde vanuit overheidsperspectief, lezing voor de opleiding Bestuurskunde van de Erasmus universiteit, in: Bestuurskunde, No. 2 Vol. 17, zomer 2008
- 3) Lezing voor studenten Bestuurskunde 9 september 2008, Universiteit Leiden
- 4) Wanneer ik refereer aan de ideeën van Van der Steenhoven, zijn deze terug te vinden in het artikel in Bestuurskunde
- 5) Ellen Mastenbroek, De postmoderne overhead: wens of werkelijkheid?, in: Bestuurswetenschappen, No. 2, Vol. 7, april 2003, pp. 153 – 171, pp. 47 – 55
- 6) Andries Hoogerwerf, Boekbespreking van P.H.A. Frissen, de Virtuele Staat, in: Beleidswetenschap, no. 2, 1996, pp. 181 – 185
- 7) Zie bijvoorbeeld het werk van John Kotter, Jeff Hiatt, William Bridges e.v.a.
- 8) Zie bijvoorbeeld <http://www.minocw.nl/organisatie/386/vacatures.html>
- 9) <http://www.minocw.nl/organisatie/organogram/directies/30/kennis.html>
- 10) Brief OCW (Kennis/2008/5613) aan de Tweede Kamer

Het onderwijs écht verbeteren? Yes we can!

In een gemiddeld Leidsch Kwartiertje wordt er een hoop geklaagd door de studenten van Bestuurskunde. Of het nou gaat om de te lezen stof ("Saai"), het te maken paper ("Te vroege deadline"), naderende tentamens ("Het is zó veel") of het te trage tempo van een docent: er valt altijd wel iets te zeuren. Wie aan het bovenstaande een wat positievere draai geeft, formuleert het als volgt: er valt altijd wel iets te verbeteren. En dit is nu precies waar wij voor zijn: de opleidingscommissie.

De opleidingscommissie (OLC) is een onafhankelijke commissie die zich op allerlei manieren inzet voor de verbetering van de opleiding Bestuurskunde aan de Universiteit Leiden. De OLC bestaat dit jaar uit vier studentleden: Josien de Reuver (MSc Crisis & Safety Management), Anouk Baars (MSc International Development Administration), Jeanette van Hoop (Ba 3) en Jessie Post (Ba 3). Deze groep studenten representeert de gehele groep Bestuurskunde studenten en zal er dan ook alles aan doen om dit jaar jullie stem te laten horen op de vijfde verdieping!

Naast de studentleden, zitten ook de studieadviseur, het student-lid van het departementsbestuur, de Commissaris Onderwijs van de studievereniging B.I.L. en enkele docentleden in de OLC. De OLC wordt geleid door de heer Wuisman. Met deze diverse samenstelling hopen wij ook dit jaar tot goede inzichten en concrete voorstellen te komen, die vervolgens aan het departementsbestuur zullen worden voorgelegd. In één van onze eerste vergaderingen zijn de volgende speerpunten naar boven gekomen:

- Betere begeleiding eerstejaars, zodat zij niet struikelen over de eerste tentamens
- Meer voorlichting over keuzeruimte in het derde jaar, zodat beter bekend wordt dat het verstandig is al aan het begin van Ba2 na te denken over deze keuzevakruimte.
- Duidelijker evaluatie van de master
- Meer voorlichting over Capstone projecten en de scriptie tijdens de master
- Instructie bibliotheek

Zoals al eerder genoemd representeren de studentleden van de Opleidingscommissie alle studenten van de opleiding Bestuurskunde. Om deze reden willen we jullie vragen om je stem te laten horen. Wat kan er beter? Wat vinden jullie van bovenstaande speerpunten? Ontbreekt er nog iets in jullie ogen? Wat ging er goed vorig jaar? Waar moeten er veranderd worden binnen de opleiding? Wat vinden jullie van de literatuur? Is it time for change, of is de opleiding Bestuurskunde goed in z'n huidige vorm?

Mail je klachten, anekdotes of complimenten naar olc.bsk@gmail.com of gooi een briefje in onze witte brievenbus op de vijfde verdieping, dan zullen wij onze uiterste best doen om daadwerkelijk dingen te veranderen binnen de opleiding. Uiteraard kunnen jullie ons ook gewoon aanspreken op FSW.

Het mag duidelijk zijn: meewerken aan het verbeteren van de opleiding Bestuurskunde? Yes, you can!

Opleidingscommissie 2008-2009
v.l.n.r. Jessie Post, Jeanette van Hoop, Josien de Reuver, Anouk Baars

Van negen tot Vijf Even voorstellen: Anne Rasmussen

By Stephanie Tang

Een vertrouwde rubriek onder een nieuwe naam want in deze rubriek, voorheen onder de naam 'Intussen op de Vijfde', gaan wij op zoek naar wat onze docenten en overige medewerkers meer doen dan wat wij ervan zien. Is het alleen colleges gegeven, opdrachten maken en tentamens nakijken? Uiteraard gebeurt er veel meer op de vijfde verdieping zoals administratie bijhouden en onderzoeken uitvoeren. In de rubriek 'Van negen tot Vijf' stelt zich iedere keer een medewerker voor en vertelt waar hij of zij allemaal mee bezig is.

Deze keer is het de beurt aan de nieuwe docent Anne Rasmussen. Sinds september is zij werkzaam voor de universiteit Leiden en heeft een aanstelling voor vijf jaar bij het departement Bestuurskunde. Ze doceert aan zowel bachelor- als masterstudenten in onder meer de disciplines economie en de Europese Unie (EU). Anne is Deense en daarom wordt het interview hieronder in het Engels weergegeven.

Personalia

Name: Doctor Anne Rasmussen

Year of Birth: 1974

Education:

PhD (Political Science) Copenhagen University, Denmark

Msc (Political Economy), University of Essex, Great Britain

What is your background?

I started my studies in political science at the University of Aarhus in parallel to which I studied business economics at the Copenhagen and Aarhus Business Schools. Afterwards I earned a MA in Political Economy at the University of Essex and completed a Danish MSc at the University of Copenhagen. During my postgraduate studies in Copenhagen I worked for the Danish Ministry of Finance. This was a very busy period because I had to combine my study with a thirty hour job. Later I worked for two years for RAMBOLL Management on projects for Danish Public clients and the EU Institutions. I specialized in social, labour market and education policies.

After two years of working experience, I started my PhD in Political Science. The PhD dissertation examined bicameral bargaining. It compared the bargaining between the EU Parliament and the EU Council of Ministers with the bargaining between the American Congress and the House of Representatives.

Specifically I was interested in the power implication of using a special type of joint legislative committee between the two chambers to reconcile differences between them. I spend a substantial share of my PhD in the United States at George Washington University in order to complete some course work there with the Americanists and to do fieldwork for my dissertation.

After her PhD, Anne Rasmussen was in the post-doc programme of the European University Institute in Florence. It is meant as an interim step between PhD and a first academic job. Ann about this period:

I participated in the Max Weber fellowship programme where there are forty fellows from four different academic disciplines. I spend my time conducting research and plus participated in the program, which aimed at improving the general academic skills of the participants plus at improving understanding of interdisciplinary research. During this period I also served as an Assistant Professor at the Copenhagen Business School where I taught courses on the Economics of the European Union and Interest representation. In Florence, I also had the opportunity to teach in a postgraduate program in European Studies organized by James Madison University in Virginia.

What are your responsibilities at the University of Leiden?

I have a five year position here at the department of Public Administration at the University of Leiden. Officially, I spend forty percent of my time on lecturing. I lecture in the bachelor- and in the masters programme of Public Administration. The Bachelor courses which I lecture at the moment are Introduction in Economics, EU Institutions and Policy at the Faculty of Art and the Pre-Master European Governance. In the Master I am responsible for the courses EU Policy and Policy Making and Research Design.

The rest of my time is to be spent on research. This also entails two capstone projects in which I am enrolled. The capstone projects contain an EU Legislative Politics project with professor Steunenberg and a project about Interest Representation with professor Lowery. Within these capstones I work together with master students. They contribute to the capstone by writing their thesis. Both of these capstones are closely linked to my own research interests.

Where lays your focus at the moment?

Arriving here has been tough. I literally moved into an unfurnished apartment and started teaching a few days later in parallel to trying to establish my new life here in the Netherlands. Preparation of the courses takes a lot of time at the moment, because it's my first year lecturing in the Netherlands. Therefore, I'm very busy with developing a good format for the new courses. It is necessary to think of different ways of teaching my courses, which cover very different material, have very different numbers of students and take place at different levels of the studies here in Leiden. In general, I think it's very important that students participate. During the master course EU Policies, I experienced the students were very active and motivated, which contributed to a positive result for both the students and myself. -That in her view student participation is very important is directly proven as she asks us advice about the format she uses for the several courses. She is really interested in what students think about the format of her courses-

What is your impression about the department and the student so far?

She has experienced her colleagues as friendly and receptive to new ideas. It is her impression that there is a lot changing at the moment at the Public Administration department. More and more students are enrolling, especially in the master program, and it's becoming a very international program. Anne is very happy that she can be part of this process.

What do you think about the Netherlands so far?

Rasmussen answers honestly when she says her feelings are mixed: On the hand, I have met wonderful helpful people and I have had a great time her so far. On the other hand, there many administrative hurdles which made me feeling at home in the Netherlands hard. For instance, it took me very very long to get a BurgerServiceNummer (BSN) which led to difficult situations, because I needed this number for a bank account, insurance etc. However, I admit that I came in a very busy period (September) to the Netherlands and I live in a very international city (the Hague) and this might be the reason that the work load was too high for the local staff.

I also think the Netherlands is quiet rule-bound. The liberal impression of the Dutch that exists in the outside world does not always hold true. Another thing to get used to is the Dutch directness. People often stand up for their opinion and rights. As an example, when I'm driving in the Netherlands, if Dutch people have a certain traffic right they typically make use of it. Usually, they wouldn't wait and let somebody out from a side street, let somebody cross the road etc. if they are not obliged to and they would not think that not doing so is wrong at all. Dutch men also do not necessarily wait for women to exit the elevator before them, open the door for women or pour them wine. The good thing is that this demonstrates that they regard women as equals but it sometimes creates some funny incidents when I as a foreigner expect things to be a little different. Also in communication Dutch people are straightforward and direct. The advantage is unquestionably that this leads to fewer surprises afterwards. It is nice not constantly to have to make qualified guesses of what people's real intentions are!

Sometimes, I expected more flexibility in the society than I have experienced so far. In many of the countries I have lived in people have had a much more critical stance towards different types of societal rules. Such a critical stance can be good but also result in some rather chaotic situations of course. Good examples of Dutch rules, with which I have had to familiarize myself, have been rules about bike parking. One of my first days in Leiden, I borrowed a university bike to go to the Faculty of Arts to lecture. There was no space left to park my bike. When I came back my bike was gone. What had happened? I appeared to have parked my bike illegally and therefore it was removed. BUT, there was no place left for my bike, what would they expect me to do? While laughing about this example we ensure Anne she is not the only person with this problem in the Netherlands.

Talking to a new enthusiastic lecturer as Anne Rasmussen was inspiring for us. According to our opinion, the Public Administration department has a very enthusiastic lecturer and researcher for the next coming years. Hopefully, she can make not everybody's favourite courses like Economics more attractive. During the interview we got the impression that Anne is very open to suggestions of students. Therefore, don't hesitate to ask any question or make a suggestion to her!

Bestuurskunde

Bestuurskunde Wetenschap

Bestuurskunde Wetenschap

Beleid

Beleid

Gemeente

Gemeente

Theorie

Theorie

Bestuur

Bestuur

Parlement

Parlement

Europa

Europa

Rijk

Praktijk

Praktijk

Word nu lid van de Vereniging voor Bestuurskunde voor het Speciale studententarief van € 16,80 per jaar.

Je ontvangt dan gelijk vier keer per jaar het tijdschrift Bestuurskunde.

Meer informatie? Surf naar www.bestuurskunde.nl

Vereniging voor Bestuurskunde

DE BRUG TUSSEN THEORIE EN PRAKTIJK

Wist u dat

- ▶ Prijs drie gangen menu € 19,95.
- ▶ Wij op zondag en maandag heerlijke Thaise gerechten serveren.
- ▶ Wij een nieuwe à la carte kaart tegen zeer aantrekkelijke prijzen hebben.
- ▶ Wij hebben een dagschotel voor slechts € 7,95.
- ▶ Wij een sfeervolle bovenzaal hebben die uitermate geschikt is voor het houden van borrels en diners.
- ▶ Wij iedere 6 weken een nieuwe menukaart hebben.
- ▶ Wanneer u drie gangen van de kaart neemt betaalt u slechts € 19,95. Ongeacht uw keuze.

*DAGELIJKS GEOPEND
VANAF 10.00 UUR*

*tot ziens,
tot EINSTEIN*

NIEUWE RIJN 19 LEIDEN • TEL: 071 - 5125370 • E-MAIL: mail@einstein.nu

Vrij veilig of vrij onveilig? Een column over Veiligheid in Leiden, met een hoofdletter V.

Onlangs vond ik in mijn inbox tussen de e-mails van de Dag van het Respect en de Maand van het Spannende Boek een mail getiteld: 'CDA Veiligheidsweek 12-19 november 2008'. Let wel, Veiligheid was geschreven met een hoofdletter V! Mijn hart maakte een sprongetje, dit belooft wat! In de zes jaar dat ik in Leiden woon heb ik me nog nooit onveilig gevoeld, een relletje of een ordinaire vechtpartij meegemaakt, en met zo'n Veiligheidsweek met hoofdletter V zou het er misschien eindelijk eens van komen. Aangezien we in Leiden geen Vogelaarwijken hebben en we die nu vermoedelijk ook nooit meer gaan krijgen, was ik onbekend met het concept en vroeg ik me af: een Veiligheidsweek, wat moet een mens daarvoor doen. Is het iets om voor thuis te blijven, of moet ik juist de straat op? Is themakleding verplicht of is het juist ongepast als ik met een politie-uniform en opklaksnor in de stad ga surveilleren? Lastige kwesties.

De wildste gedachten schoten door mijn hoofd: misschien hebben ze wel een optreden van een bekende Nederlander geregeld? Gerard Joling heeft net afgezegd voor het Eurovisiesongfestival, en is vast nog op zoek naar een schnabbel. Kunnen we mooi bier naar het podium gooien en gearresteerd worden voor openbare dronkenschap. Of beter nog, er komt een politicus uit de Haagse kaasstolp. Die gaat dan 'het land in' zoals dat heet, om te praten met 'echte burgers' en zo te weten te komen 'wat er leeft in de samenleving'. De regeringspartijen hebben daar nu 100 dagen ervaring mee, dus dat moet een evenement van jewelste worden. Dat resulteert geheid in een hoop gescheld op 'de hoge heren in Den Haag die elkaar de hand boven het hoofd houden'! Spannend, spannend!

Ik opende de mail: 'Van woensdag 12 november tot woensdag 19 november laat het CDA de burger aan het woord.' Zie je wel, daar heb je de burger al, dit kan leuk worden! En ja hoor, CDA-Tweede Kamerlid Frans de Nerée tot Babberich komt op werkbezoek. Een achternaam die de Leidenaren al vloekend lekker door de mond kunnen laten rollen. Alsof ze het erom hebben gedaan bij het CDA. Opgewonden las ik verder: 'Wat kunnen burgers zelf doen om de politie te helpen bij het vergroten van de veiligheid?' Plots kreeg ik het Spaanse benauwd: dit gaat de verkeerde kant op. Even verderop werd ik weer gerustgesteld: 'Op een vorige week gepubliceerde lijst van de meest onveilige Nederlandse gemeenten bekleedt Leiden een bescheiden 43e plaats. "Dat kan en moet beter", aldus Frank van Dijk, CDA gemeenteraadslid en woordvoerder veiligheid.' Kijk, dat is een man met ambitie. Met een beetje goede wil komen we volgend jaar met stip op nummer tien binnen!

Maar toen las ik de grote afsluiter, het eindrapport. Punt 1: Er gaat gewerkt worden aan het 'enge-plekken-plan'. Ik checkte nog even of ik niet per ongelijk een rapport over de erbarmelijke staat van de gezondheidszorg aan het lezen was, maar dát bleek niet het geval. Een enge-plekken-plan?! En dat terwijl 54% van de ondervraagden zich nog nóóit onveilig heeft gevoeld! Een ander punt: coffeeshophouders moeten voorlichting geven aan hun klanten over de schadelijke effecten van drugsgebruik. Alsof je een kaasboer verplicht zijn klandizie er bedacht op te maken dat die heerlijke langdurig gerijpte oude kaas wél een aanslag op hun cholesterolgehalte betekent. En dan moet er ook nog een Veiligheidshuis komen in Leiden. Die komt dan zeker in plaats van de discotheek aan het stationsplein, die al sinds mensenheugenis in de planning staat. Welja, dan is er écht geen enkele reden meer om 's avonds de deur uit te gaan en is die geplande uitgaansoverlast alweer van de baan, nog vóórdat hij veroorzaakt kan worden.

U begrijpt, ik was wat sipjes, en heb maar even gegoogled naar wat er verder in politiek Leiden gebeurt. Wat bleek: GroenLinks deelde spaarlampen uit voor een beter klimaat. En op diezelfde dag organiseerde de PvdA een heuse 'wijkactie' op het Diamantplein. Er staat zelfs een filmpje van op hun website, waarop te zien is hoe ze, met de muziek van het tv programma Eigen Huis en Tuin eronder gemonteerd, een paar nieuwe struikjes in de berm planten en wat herfstbladeren oprapen. Nee, daar werd ik ook niet meer vrolijk van. Maar wacht, onderaan de e-mail staat nog iets: 'Het CDA café op 19 november is toegankelijk voor iedereen die zijn mening kwijt wil over het onderwerp veiligheid.' Kijk, dat moest ik dan meer eens doen. Dan loop ik na afloop naar huis via een 'enge plek', en pak ik met een beetje geluk toch nog ergens een vechtpartijtje mee.

Peter Kasbergen

Peter Kasbergen haalde in Leiden zijn bachelor Bestuurskunde. Onder de vlag van zijn eenmanszaak Public Cinema (www.public-cinema.com) doet hij bestuurskundig onderzoek en maakt korte films in opdracht van organisaties in de publieke sector. Op regelmatige basis schrijft hij columns, essays en verhalen die terug te lezen zijn op zijn weblog www.kafekasbergen.blogspot.com. Onderstaande column schreef hij voor een politiek café van het CDA in Leiden.

De week van...

Tycho Laan

Tycho Laan (19) is in september begonnen met Bestuurskunde in Leiden. Tycho heeft voordat hij in Leiden begon jaren in Marokko, Turkije en Suriname gewoond en hij heeft op gewone scholen gezeten maar ook op scholen voor visueel gehandicapten. Tycho is namelijk slechtziend, hij heeft Retinitis Pigmentosa, een erfelijke oogziekte waarbij het netvlies langzaam afsterft. Deze aandoening is een combinatie van kokervisus, nachtblindheid en kleurenblindheid. Momenteel ziet hij nog 2 á 3 procent. Tycho laat zich niet beperken door zijn slechtziendheid. Hij gaat gewoon met de trein naar school en kan alle lessen volgen met de nodige hulpmiddelen. Bestuurskundige Berichten liet Tycho een week lang, van 3 t/m 7 November een dagboek bijhouden over zijn studie, zijn leven als student en de gevolgen van zijn beperking voor zijn studentenleven.

Maandag

Vandaag is weer het begin van een nieuwe week. Ik kom met de trein naar Leiden, als je eenmaal weet hoe alles werkt en waar eventuele obstakels op de route naar school zijn, is het goed te doen. Op straat en op school loop ik met een taststok. Op maandag heb ik altijd sociologie in het Gorleaus wat de reis naar school net even wat lastiger maakt. Gelukkig kom ik altijd wel een klasgenoot tegen op het station en lopen we er samen naartoe. Na het college ga ik naar het Election Debate van de B.I.L. Ik volg sowieso de verkiezingen in de Verenigde Staten en het was erg leuk om bij te wonen: ontzettend leuk initiatief van de B.I.L.!

Dinsdag

Ik heb vandaag niet zoveel bijzonders te doen, doordat ik midden op de dag college heb van één tot drie en ik ook een uur naar Leiden moet reizen is de dag eigenlijk al gevuld. Aangezien de powerpoint-presentatie van de docenten soms moeilijk te zien zijn, kijk ik van tevoren even op Blackboard. Tevens maak ik notities op mijn laptop, die aangepast is met een vergroot- en spraakprogramma.

Woensdag

Vandaag eerst naar college en daarna leren. Lezen is de afgelopen jaren wat moeilijk geworden, dus maak ik gebruik van een speciaal apparaatje dat de boeken voorleest. Hiervoor moet ik eerst de ingescande boeken als Worddocument op het apparaatje zetten.

De boeken kunnen ook door een speciaal bedrijf om worden gezet naar een Worddocument, maar we hebben thuis het heft in eigen handen genomen door de belachelijke wachttijden van meer dan drie maanden. Het is een goede oplossing en het scheelt veel tijd en leeswerk.

Donderdag

Donderdag is altijd een korte dag met alleen 's morgens een werkgroep. De rest van de dag besteed ik aan leren en thuis lekker niets doen. Soms ga ik later in de middag naar de sportschool: daar heb ik een vast trainingsprogramma (gewichten heffen, lopen op de loopband e.d. Teamsporten zijn voor mij immers wat lastiger om te doen). 's Avonds heb ik een verjaardag van een vriend. Het feest wordt later voortgezet in een discotheek, maar ik besluit wat eerder weg te gaan omdat de discotheek erg donker voor mij is.

Vrijdag, zaterdag en zondag.

Van één tot drie heb ik op vrijdag een werkcollege en vervolgens ga ik weer naar huis. Doordat Sinterklaas in aantocht is besluit ik nog even naar de stad te gaan: dit jaar mogen we weer gaan dobbelen om allemaal nuttige en nutteloze cadeaus, dus tijd om wat 'mooie' spullen aan te schaffen. 's Avonds ga ik gezellig uit in mijn woonplaats, naar een kroeg waar het niet zo donker is en ze goede live-muziek spelen. Ik heb me momenteel nog niet aangesloten bij een studentenvereniging, aangezien ik eerst even wilde zien hoeveel tijd ik kwijt was met de studie. Maar om in de toekomst iets bij een studenten- of studievereniging te doen lijkt me zeker leuk! Naast het uitgaan, leren en sporten ben ik in het weekend ook vaak op internet te vinden: zo val ik medestudenten vaak lastig (of omgekeerd) op MSN en doe ik bijvoorbeeld mee aan een politiek simulatie spel.

U.S. PRESIDENTIAL ELECTION 2008

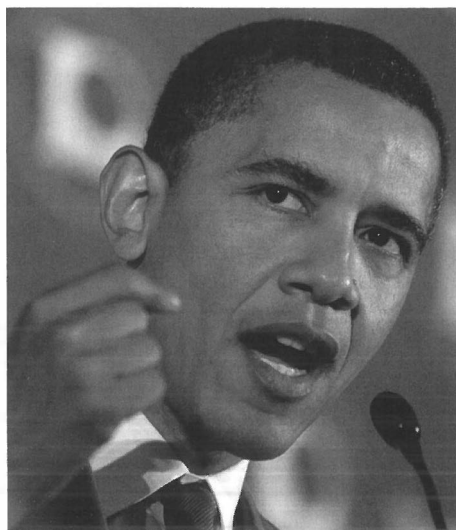
By Drew Mann

Political and Economic Counselor of the US Embassy

After almost two years, the long campaign for the U.S. presidency is over. On November 4, about 127 million Americans cast their votes for president (59.5% of eligible voters – the highest level of voter participation since the 1960's). Although there were multiple candidates on many ballots (for example, Ralph Nader ran as an independent candidate; Cynthia McKinney ran on the Green Party platform; and Bob Barr was the Libertarian Party candidate), the real contest was between Senator Barack Obama of Illinois, the Democratic candidate, and Senator John McCain of Arizona, the Republican (or GOP – Grand Old Party) candidate.

“He fashioned his victory with strong support among young, minority and well-to-do voters.”

This was the 56th time the U.S. had held its presidential election and was the first election since 1952 in which neither a sitting president nor vice president was running. This situation attracted a large number of candidates from the start – 7 for the Democratic nomination and 9 for the Republican. There was an unprecedented amount of interest and enthusiasm this election cycle – more people got involved in primaries and caucuses than ever before. For example, in 2004, 122,000 Democrats participated in their party caucus in Iowa; 236,000 did in 2008. In 2004, 236,000 people voted in the Georgia primary; over 2 million voted in 2008. More people contributed money than before. The candidates raised more than \$1 billion to get their messages across, connect with voters and build organizations to mobilize voters.

In fact, this was probably the first election in which the internet played a significant role. More than any other candidate, Senator Obama harnessed the internet to encourage people to contribute money and to remain engaged with his campaign. Voters could log onto any candidate's website to get information about particular issues. We also witnessed an enlarged role for political satire this election with candidates appearing on the Daily Show with Jon Stewart, the Colbert Report and Saturday Night Live among other network shows.

After the nominating conventions in late summer, the race between Senators Obama and McCain was close. In mid-September, however, the looming financial crisis made the economy the predominant issue/concern of the election and voters, by a narrow margin, started to prefer Senator Obama (as measured by opinion polls). On election day, Senator Obama was elected, receiving 52.7% of the vote (and 365 electoral votes, projected – the State of Missouri still has not been declared for either candidate although Senator McCain is leading in the vote count) to Senator McCain's 46% (and 162 electoral votes, projected). Sixty-two percent of voters said the economy was their top concern.

Senator Obama, one of the youngest men to be elected president, becomes the first Democratic nominee to receive more than 50% of the vote since Governor Jimmy Carter ran and won in 1976. He fashioned his victory with strong support among young, minority and well-to-do voters.

Among other issues, President-elect Obama campaigned on bringing U.S. troops home from Iraq, providing increased personnel and resources for Afghanistan (with a greater contribution from U.S. allies), closing the detention facility at Guantanamo Bay and enacting a cap-and-trade program to reduce greenhouse gas emissions. Other than exchanges about Iraq and Afghanistan, foreign policy was not discussed frequently during the campaign. Nonetheless, much of U.S. foreign policy will likely remain the same – continued strong support for Israel; commitment to the transatlantic relationship; engagement with emerging powers such as Russia, India and China; and commitment to pursue nuclear non-proliferation vigorously.

B.I.L. U.S. Election Debate

By Lisa Blanken

It is the 3rd of November in Leiden, one day before the elections in the United States. There is no coming around it any more; no paper, news channel or radio station around the world isn't talking about the possible outcome of the elections. The B.I.L. can't stay behind and has organized an event to discuss the two candidates and their possible foreign policy. Petra Stienen (Deputy Head North American Section of the Ministry of Foreign Affairs) and Drew Mann (Political and Economic Counselor of the US Embassy) are joining us in this debate, to give both their opinions and to answer the questions of the students.

At 15:30 hrs is the lecture room quite full and after a “Leidsch Kwartiertje” everybody is seated to get started. To begin the two guests are introduced by the commissioner of Foreign Affairs. From which Harmen Bredevelde, the debate president, takes over, starting with a short look to the latest polls. The distance between Obama and McCain was large, but still possible to overcome. Our debate is still heading to a comparison of two possible presidents!

To get into the election mood everybody had a laugh with a short film called “Time for some Campaigning”. A very fun and short summary of the election period, with all the cliché's and flaws of both candidates. After that the students could make their vote, because of this we could easily find the one, very proud, McCain supporter and quite a few indecisive voters. This led to a discussion about the elections itself and the choices the two candidates made during their campaign. “Why did McCain choose Palin as a vice-president?” and “Is Obama up for the job?” where questions easily made. We only missed a comment about Joe the Plumber. What was his role in the Campaign?

Most questions were answered and we really had to get to our main subject of the debate. We always heard what McCain or Obama will mean for the American people or their thoughts about the Iraq policy but we hardly heard something about the influence on Europe, the Netherlands and the rest of the world. Luckily both Obama and McCain would like to invest more in their foreign relations. There have hardly been two candidates with such an international view. Barack Hoessein Obama with a very international background has even lived in the Muslim country Indonesia and McCain is a true war hero who always understood the importance of allays and friendships outside the United States.

The debate about the foreign policy contained many questions about Iraq and Afghanistan. Because of this we headed to the next subject; the wars in those countries.

Both Petra Stienen and Drew Mann know more about this subject. Petra Stienen studied Arabic Languages and has been a diplomat in the Middle East for quite a while. Whereas Drew Mann spent two years in Afghanistan, working in provincial reconstructions. Also three international students from Afghanistan could contribute to this debate.

“After a “Leidsch Kwartiertje” everybody is seated to get started.”

All this led to a discussion about leaving, staying and if there should be more or less soldiers in Iraq and Afghanistan.

The only conclusion that was made was that the new president cannot change too much concerning the war. With a last check if people had changed their opinion about their vote, we ended the debate. All students had the opportunity to have a drink at the café downstairs and talk informally with Drew Mann. Now fully prepared for the coming days!

Drew Mann and Petra Stienen

Interview Janelle Bade

Studentambassadrice van de studie Bestuurskunde

Door Roel van der Weij

Stel jezelf even voor.

Mijn naam is Janelle Bade. Ik ben 22 jaar oud en woon in Leiden. Ik ben in 2006 met de studie bestuurskunde begonnen en ben nu dus derdejaars student. In het eerste jaar van mijn B.I.L.-lidmaatschap ben ik actief geweest binnen de commissie acquisitie en promotie. Ook ben ik lid van de studentenvereniging Augustinus. In mijn vrije tijd sport ik veel en hou ik natuurlijk van een gezellige borrel.

Kun je uitleggen wat de functie van studentambassadrice precies inhoudt?

Als studentambassadrice ben ik in eerste instantie de assistent van de medewerker voorlichting. In mijn geval is dat Daniëlle Ladan (tevens studieadviseur). Ik ondersteun haar bij zaken die te maken hebben met voorlichting. Omdat Daniëlle binnenkort een tijdje uit de running zal zijn neem ik in de nabije toekomst haar voorlichtingrol over nemen. Op dit moment wordt ik daarvoor ingewerkt.

Kun je uitleggen hoe die dubbele functie er nu uit gaat zien?

Er zijn een aantal dingen waar ik me mee bezighoudt. Ik heb in eerste instantie de verantwoordelijkheid voor de voorlichting en promotie van de studie. Dit komt vooral tot uiting bij activiteiten als de Open Dag en het organiseren van schoolbezoeken. Ik heb ook een voorlichtingsteam wat ik leiding geef. Dit is een groep van ongeveer 20 studenten die middelbare scholen bezoeken en aanwezig zijn op de Open Dagen van de universiteit. Het blijkt dat contact met middelbare scholieren makkelijker verloopt via de studenten, dan via de docenten. Scholieren zijn toch altijd wat verlegen en aangezien studenten wat dichterbij hen staan dan docenten zijn zij geschikte personen om voorlichting te geven. Door mijn functie ben ik voor de scholieren uiteindelijk de hoofdcontactpersoon.

Voor Open Dagen ben ik vooral organisatorisch bezig. Ik zorg ervoor dat er een informatiekraampje wordt opgebouwd waar alle relevante informatie te vinden is. Tijdens de Open Dag geef ik met mijn voorlichters veel advies en geef ik een workshop of een presentatie. Deze workshops gaan vaak over de vraag wat de studie bestuurskunde precies inhoudt en hoe bestuurskundigen op de arbeidsmarkt worden gezien of waar ze terecht komen.

Binnenkort zal er ook weer een Open Dag worden georganiseerd. Er zal een discussie plaatsvinden tussen docenten, studenten en scholieren. Hier worden stellingen besproken over bestuurskundige thema's die in de media naar voren komen.

Als studentambassadrice en medewerker voorlichting moet ik ervoor zorgen dat de organisatie van dit soort evenementen voorspoedig verloopt. De werkdruk van mijn functie gaat dan ook erg in pieken en dalen. Uiteindelijk ben ik ongeveer 20 uur per week bezig met het invullen van mijn functie.

Wat is de rol die het departement en de B.I.L. hebben in jouw werkzaamheden?

De medewerkers op het departement zijn vooral collega's die ik om hulp kan vragen als ik ergens tegenaan loop. Verder zijn zij belangrijk voor voorlichtingspraatjes op Open Dagen.

De samenwerking met de B.I.L. is erg goed en de rol die de B.I.L. speelt bij de voorlichtingswerkzaamheden zie je bijvoorbeeld terug in de organisatie van de Bestuurskunde Tweedaagse. Dit is een initiatief van de B.I.L. waarbij aanstaande studenten twee dagen meelopen met het leven van de Leidse bestuurskundestudent. Hoewel deze activiteit door het departement wordt gestimuleerd en van groot belang wordt gezien voor de promotie van de studie, blijft het wel een B.I.L.-activiteit.

Waarom heb je zelf voor de studie bestuurskunde in Leiden gekozen?

De studie bestuurskunde leek mij een veelzijdige studie, waarbij je je niet meteen op een bepaald vakgebied toespitst. Ook bleek uit de door mij ingevulde interresetest dat ik affiniteit heb met organiseren en leidinggeven. Dit leken mij kwaliteiten die in de studie bestuurskunde van belang konden zijn. Toen ik scholier was heb ik ook de Bestuurskunde Tweedaagse meelopen. Hier merkte ik dat de sfeer mij erg aansprak. Ik had het gevoel 'ik wil hier ook tussen lopen'.

Wat zijn jouw tips aan scholieren bij hun studiekeuze?

Ik adviseer scholieren altijd om mee te lopen met activiteiten als de Bestuurskunde Tweedaagse. Hier proef je de echte sfeer van de studie, in tegenstelling tot de vele algemene verhalen die scholieren aanhoren. De belangrijkste tip die ik scholieren altijd geef is dan ook dat ze vooral voor de sfeer moeten kiezen. De Bestuurskunde Tweedaagse is een activiteit die ik altijd erg promoot richting scholieren. Ook benadruk ik altijd dat studenten binnen de studie bestuurskunde zelf kunnen bepalen welke kant ze op gaan met hun studie en ze zelf invloed hebben op wat ze er uiteindelijk van maken.

Wat zijn je doelen voor dit jaar?

Hoewel het fijn is als er veel nieuwe bestuurskundestudenten komen, heb ik niet bepaalde targets die ik moet halen. Als medewerker voorlichting vind ik het wel heel belangrijk om een enthousiast en actief voorlichtingsteam neer te zetten met een bepaald verantwoordelijkheidsgevoel. Om deze voorlichters enthousiast te houden wil ik ervoor gaan zorgen dat er af en toe een leuke activiteit voor hen wordt georganiseerd zoals een borrel.

Hoe lang hoop je deze functie nog te vervullen?

Hier zijn nog geen concrete afspraken over gemaakt, maar tot nu toe heb ik het erg naar mijn zin. De mogelijkheid bestaat dat ik mijn werkzaamheden met nog een jaar verleng.

Hoe kunnen aanstaande studenten of huidige studenten bereiken?

Iedere donderdag ben ik te vinden in mijn kamer op de vijfde verdieping. Ook kunnen mensen met vragen over voorlichting mailen naar badejn@fsw.leidenuniv.nl.

Waarde leden,

Waarde leden,

Al enkele maanden is het nieuwe academische jaar in volle gang. Voor velen van u, is het een herhaling van zetten van het voorgaande jaar: in alle vroegte colleges volgen, papers voorbereiden en wederom te laat beginnen aan de tentamens. Naast al deze academische activiteiten ziet u ook de vertrouwde activiteiten bij de B.I.L. langskomen: het jaarlijkse diner, bedrijvenborrels, feesten, excursies en het verenigingsblad. Waarlijk lijkt er niets veranderd maar van binnen heeft de B.I.L. werkelijk een gedaantewisseling ondergaan.

Al enkele maanden zijn wij namelijk in zevental hard aan het werk om de bestuurskundigen in het Leidsche van dienst te zijn. In tegenstelling tot velen is voor ons, als bestuur, dit nieuwe academische jaar niet zoals de vorige jaren. Wij worden voortdurend blootgesteld aan allerlei uitdagingen. Hoe ziet het werk binnen de meest bestuurskundige organisatie van Leiden er daadwerkelijk uit? Ik kan u verzekeren dat het werkelijk een uitdaging is om de hele dag koffie te drinken, stempels te zetten onder de brief (het liefst in tweevoud), van vergadering naar vergadering te hoppen en aan het einde van de dag in alle uitputting nog eens zeshonderd enveloppen dicht te likken.

Toch biedt de interne keuken van de B.I.L. veel meer dan ambtelijk geneuzel. Wij trachten dit jaar alle leden te voorzien van datgene wat een bestuurskundige student wenst. Interessante activiteiten, ontspannende borrels, de eerste BB-editie van dit jaar en binnenkort de korte reis naar Berlijn. Maar wij kunnen deze uitdagingen alleen blijven aangrijpen als u zoals vanouds blijft komen op onze activiteiten. Ik hoop dan ook velen van u te mogen begroeten!

Met bestuurskundige groet,

Tom Degen
Voorzitter van het 24e bestuur der B.I.L.

EersteJaars Weekend 2008

Door Meike Arets & Ad Schoonderwoerd

Vrijdagochtend zeven augustus om tien uur stond er wederom een nieuwe lichting bestuurskundigen klaar om op EersteJaars Weekend te gaan. Vol enthousiasme begon iedereen met voorstellen, waardoor de stemming er direct in zat. Om 11 uur vertrokken we gezamenlijk naar Bodegraven om vervolgens per bus naar Reeuwijk af te reizen. Hoe dichters we bij de camping aankwamen, hoe meer je de spanning bij de eerstejaars zag toenemen over in welk hotel ze zouden overnachten. Hierin werden zij niet teleurgesteld; zodra de legerenten opdoemden werden spontaan de luchtbedden tevoorschijn gehaald en gretig opgepompt.

Nadat de consternatie enigszins was weggeëbd werd het tijd om met de activiteiten te starten. Allereerst werd er begonnen met het befaamde alliteratiespel, waarbij de creatieve geest werd gestimuleerd. Al snel werd duidelijk dat alle remmen los zouden gaan (aldus Spannende Suzanne en Losgeslagen Lianne).

's Middags was het tijd voor wat lichaamsbeweging; onder de bezielende leiding van het kandidaatsbestuur werd hierin voorzien door af te reizen naar de plaatselijke plassen. Bij de plassen aangekomen werden verscheidene activiteiten georganiseerd: trefbal, touwtrekken, kledingspel. Vooral het kledingspel bleek een groot succes waarbij voorgangers dachten aan een openbaar travestietenbal.

Traditiegetrouw werd er 's avonds gegeten bij de campingsnackbar. Daarna was het tijd voor het grote 'King Amir' spel, waar Amir in gewaagde outfit werd bijgestaan door zijn mysterieuze, doch sexy harem. Na afloop werd er nog stevig doorgeborreld om vervolgens 'de voetjes van de vloer' te laten gaan in de alom bekende campingdisco. Veel kandidaatsbestuursleden vervulden de taak van integratie wel heel letterlijk, dit niet tot ongenoegen van de eerstejaars...

“Alle remmen zouden los gaan,
aldus Spannende Suzanne en
Losgeslagen Lianne.”

De volgende ochtend vonden de aspirientjes gretig aftrek alvorens aan de ochtendgymnastiek werd begonnen. Het enthousiasme was duidelijk merkbaar nadat een velerlei aan Telekids-tunes uit de

luidsprekers schalden.

In de middag werd het kandidaatsbestuur door middel van het bingospel voorgesteld. Nadateen toevallige voorbijganger een prachtige groepsfoto als aandenken had geschoten zette de tocht zich voort over de altijd adembenemende plassen. Na terugkomst van de boottocht werd afscheid genomen van het pittoreske Reeuwijk om als afsluiting pannenkoeken te verorberen in Leiden. Inmiddels bleek door onder meer de keuze van de pannenkoek en het gedrag van de eerstejaars dat er vriendschappen voor het leven waren gesloten. We hopen dat de sfeer van dit weekend een voorbode is voor de rest van het jaar zodat er gezellige borrels, activiteiten en reizen zullen plaatsvinden.

Wat jullie bezighield...

Door Thijs de Bruijn

Schitterend! Dat is wat ik denk bij de afgelopen weken. Intussen is het studiejaar alweer een tijdje aan de gang en dat betekent dat de nodige activiteiten hebben plaatsgevonden. Nu ook de BB uit is, leek mij het een mooie gelegenheid om eens terug te kijken op een paar hoogtepunten tot nu toe.

Laten we beginnen op 18 september, een dag waar menig B.I.L. lid nog altijd over praat. Om vijf uur stond er een bedrijvenborrel op het programma met het instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement (COT). Deze organisatie ondersteunt organisaties in de publieke en private sector bij veiligheidsvraagstukken en crisissituaties. Het was een interessante presentatie over een organisatie die nog niet zo bekend was onder de aanwezigen, maar aan de hoge opkomst en de vele vragen te zien vond iedereen het leuk. Bovendien draagt een hapje en een drankje ook bij aan de gezelligheid.

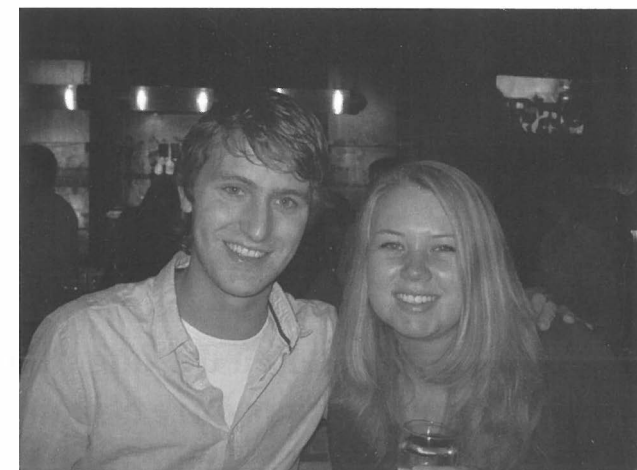
Na deze geslaagde bedrijvenborrel maakte iedereen zich op voor het volgende spektakel van die dag, er stond namelijk nog een B.I.L./SPIL feest op het programma. In de Hifi Bar was een geweldige sfeer met als feestthema 'Less is more'. Weinig kleren, veel mooie B.I.L.-leden en nog een paar SPILers; wat wil je nog meer op een feestje? Met zelfs een relatie als resultaat van de avond, kunnen we tevreden zijn over het eerste feest van het jaar!

Op 9 oktober waren de commissies intussen bekend gemaakt en de eerste taak voor de commissie activiteiten was om het alumni-evenement in goede banen te leiden. Verschillende generaties bestuurskundigen kwamen bijeen om oude vrienden terug te zien en om weer eens de sfeer van het studentenleven te proeven. Zo zijn er veel leuke, nieuwe contacten ontstaan. Er was een interessante paneldiscussie tussen professor David Lowry, Peter van Keulen en Kees Boef onder leiding van Kamran Ullah. Na deze discussie werd er nog lang doorgeborreld.

Een week later werd er voor het eerst een nieuw concept uitgeprobeerd, speeddaten met bedrijven. De grootste bierbrouwer in volume ter wereld, Inbev, het Ministerie van Financien en Ormit presenteerden zich aan de aanwezigen. In een informele setting gingen de groepjes de drie bedrijven af. Elk groepje zat een half uur bij elk bedrijf en kon zo op een persoonlijke wijze een goede indruk krijgen van elke organisatie. Tussen de rondes door genoot iedereen van heerlijke sandwiches en drankjes. Gezien de positieve reacties een activiteit die voor herhaling vatbaar is.

Tot slot ook nog even wat aandacht voor wat écht belangrijk is: met z'n allen een drankje doen. Gelegenheden waren er genoeg. Zo was er een After Tentamen Borrel waar een stuk of vijftig mensen op af kwamen. Tentamens nabespreken of juist even alles van je af zetten, het kon allemaal tijdens deze borrel. Ook is er een nieuw fenomeen bij de B.I.L., 'Dé Borrel'. Iedere tweede woensdagavond van de maand zal er in een kroeg in Leiden de gelegenheid zijn om te borrelen met studiegenoten. 12 november was de eerste borrel in Etablissement Einstein, hoewel de bekendheid nog moet groeien kunnen we zeggen dat het erg gezellig was. Vanaf 8 uur werd er geborreld en de laatste B.I.L.ers stonden er tot diep in de nacht. Heugelijk was ook dat er veel internationale studenten aanwezig waren.

Tot zover een overzicht van de afgelopen weken, er zijn mooie activiteiten neergezet en er zullen zeker nog een hele hoop mooie dingen volgen. Ik hoop jullie allemaal weer te zien de komende weken!!

Agenda:

27 januari - 31 januari
Korte Buitenlandse Reis: Berlijn

Maandelijks wordt de digitale B.I.L.-nieuwsbrief verzonden naar alle leden, zodat je te allen tijde op de hoogte kan zijn van de activiteiten die de B.I.L. organiseert. Mocht je de nieuwsbrief de afgelopen maanden niet hebben ontvangen kun je je e-mailadres doorgeven aan de secretaris via secretaris@bilboard.nl.

Bezoek onze website www.BILboard.nl voor de exacte tijden, locaties en nieuws over de activiteiten!

Prikbord

Indien je niet meer lid wilt zijn van de B.I.L. in het collegejaar 2009-2010, dien je dit **vóór 1 augustus 2009** schriftelijk of per e-mail kenbaar te maken:

B.I.L.
Postbus 9555
2300 RB Leiden
bil@bilboard.nl

Verhuisd? Nieuwe kamer? Geef je nieuwe adresgegevens door aan de secretaris!

De B.I.L. is altijd op zoek naar goede samenvattingen. Heb je nog een goed uittreksel liggen? Stuur deze op naar de B.I.L.! Indien we deze opnemen in onze uittrekselbank staat hier uiteraard een vergoeding tegenover.

De redactie van Bestuurskundige Berichten verwelkomt reacties en brieven van lezers. Wil je reageren op één van de artikelen? Stuur dan een e-mail naar bil@bilboard.nl.

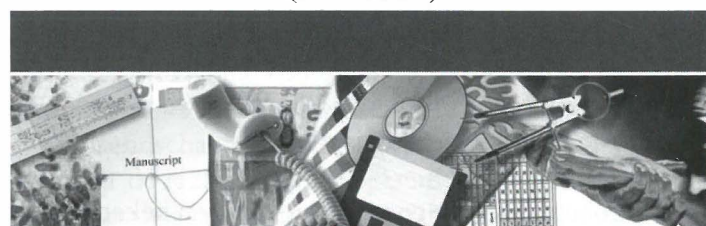
**Er was een tijd van komen en
er was een tijd van gaan.
Maar nu is de tijd om terug te
komen!**

De B.I.L. zoekt haar alumni!!!!

**Ben je zelf een afgestudeerd
Bestuurskundige: meld je aan! Ken je
nog oud-studiegenoten die nog geen
lid zijn: stuur ze naar onze alumni-
site: bil-alumni.plexus.leidenuniv.nl**

**Zo verlies je nooit je studie, de
B.I.L. en je studievrienden uit
het oog.**

(advertentie)

karstens
druk met communicatie

hooigracht 35
2312 kn Leiden
postbus 164
2300 ad Leiden
telefoon
071 514 32 44
telefax
071 514 35 49
e-mail
info@karstens.nl

Kies jouw weg bij Rijkswaterstaat!

Mogelijkheden voor studenten en starters

**Studeer je nog of ben je net afgestudeerd?
Denk dan eens aan Rijkswaterstaat als
potentieel werkgever!**

Wat doet Rijkswaterstaat precies?

Als uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Verkeer en Waterstaat werkt Rijkswaterstaat aan de vlotte en veilige doorstroming van het verkeer, aan een veilig, schoon en gebruikersgericht landelijk watersysteem en aan de bescherming van ons land tegen overstromingen.

Hoe is Rijkswaterstaat als werkgever?

Rijkswaterstaat vindt de persoonlijke ontwikkeling van mensen erg belangrijk. Daarom investeren wij als organisatie continu in een breed scala aan opleidings-, trainings- en coachingsprogramma's. Gericht op onze eigen mensen, maar vooral ook op stagiaires, jong talent, pas afgestudeerden en trainees. Het opleidingscentrum van Rijkswaterstaat heeft dit jaar de NSCU Award gewonnen voor de beste corporate academy van Nederland!

Welke mogelijkheden kent Rijkswaterstaat voor jou?

Voor studenten en pas afgestudeerden biedt Rijkswaterstaat tal van mogelijkheden.

Stage, Master of Bachelor

Wij hebben stagemogelijkheden en afstudeer-opdrachten door heel Nederland, bij zowel de landelijke als regionale diensten van Rijkswaterstaat.

Xperiment

Xperiment biedt jou een unieke kans om in 7 weken ervaring op te doen, je netwerk uit te breiden en jouw kennis te verbinden aan vernieuwende projecten van Rijkswaterstaat.

Rijkstraineeprogramma

Tijdens dit programma werk je op drie afwisselende plaatsen binnen de landelijke organisatie van Rijkswaterstaat en krijg je bovendien één keer de gelegenheid om bij een ander departement binnen te kijken.

Rijkswaterstaat Traineeprogramma

Rijkswaterstaat heeft ook een eigen specifiek traineeprogramma ontwikkeld. Binnen verschillende disciplines is het mogelijk een specialistisch trainee-traject te volgen.

Meer weten?

Kijk voor meer informatie over de verschillende mogelijkheden op www.rijkswaterstaat.nl/werkenbijrws

Rijkswaterstaat

selexyz studieboeken

Bestel met een paar simpele muisklikken al je studieboeken op selexyz.nl. Daar vind je namelijk altijd de complete en up-to-date boekenlijsten van de meeste studies in Nederland. Ga snel naar selexyz.nl voor meer info. En voor het bestellen van je studieboeken, natuurlijk.

al je studieboeken compleet en up-to-date op selexyz.nl

